

ՌԱԾԵՒԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$5.00

Published by H. K. Krikorian, 207 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. VIII, No. 26, June 26, 1926

Հիւտ 8, Նո. 26, Յունիս 26, 1926

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱՄԷՐԻԿԱՍԱՔԻ ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆԼԱՐԸՆ

ՄԻԻՍԹԱԳՊԵԼԻ

Բ.

Ամերիկացի ապուլունան Հայ Աւետարանական լարը՝ միւսթագպէլտէ քէնտի մէվճուտիյէթլերին հըֆղ էթմէյէ սէվզ էտէն գուվլէթլէրտէն պիրի տէ,

3. Մուհանէրէթտէ պուլունան Հայ Աւետարանական լարըն մէսէլէսի տիր:

Պու կիւն տիւնեանն հէր թարաֆընա տաղըմը օլան էրմէնիլէր արասընտան էփէյի միգ տարտա Հայ Աւետարանական լար վար տըր: Պունլար իսթանպուլ, Հալէպ, Պէյրուս, Մըսր կիպի պաղը եէրլէրտէ էփէյի պէօյիւք վէ մուհիմ քիլիսէլէր թէշքիլ էթմիլէր տիր: Պունլարըն Սիւրիատա Արապլար, Եունանիսթանտա Եունանլար, Մըսրտա ինպուրիլէր իլէ պիրլէշիպ ալիպ օլմալարը իհիմալ տէյիլ տիր: Պիր աղտան Ամերիկան Պօրտ տա անլէրէ իանէյի քէսէճէք տիր: Շու հալտա օնլար պիթթապի կէօլլէրին տահա զիյատէ պարթիյար պուլունմուշ օլան, Ամերիկաբնակ Հայ Աւետ. պիրատէրլէրինէ գալտըրաճագլար տըր: Պունլար տա Ամերիկա քիլիսէլէրինէ գարըշլպ քէնտի Ֆէրտիյէթլէրին, պինսէն ալէյհ մէսուլիյէթ հիսսլէրինի զայ էտէրլէրտէ, օ զէման անլէր պէօյիւք պիր վաղիֆէտէն Ֆիրար էթմիլ սալըլաճագլար տըր:

4. Քիլիսէ իսլահաթը մէսէլէսի, էրմէնի

Մայր Եկեղեցիին կէրէք Շարգի կէրէք Ղարպի պաշգա պիր քիլիսէ իլէ պիրլէշիպ Ֆէրտիյէթլէնի զայ էտէճէյինէ իհիմալիյաթ կէօրմէյօրըղ: Լաքին շիմտիքի հալըն տա տէվամը իմքեանսըղ տըր: էրմէնիլէր պու կիւն հէր եէրտէ տինի վէ քիլիսէլի պիր ինգիլապ նօգթասընտա պուլունմուշօրլար: Քաղաքական կուսակցութիւնլարըն թէշտիր տին լէհինտէ օլմագտան իսէ էքսէր տէֆա անլէր տինէ վէ քիլիսէյէ մուղայիր պիր վաղիյէթ թութմուշ տըրլար: Հայաստանտա Պօլշէվիք հարաքէթի տինէ հիւճում իլէ պաշլատը: Մուհանէրէթտէ աղըր միւղայագա փօթասը իշինտէ պիշարէ էհալինին տինի վէ իմանը թէճրիպէ օլունմուշ տըր: Ամերիկայա կէլէն էրմէնիլէր պու աղատ տիյարտա Մօտըրնիզմ տալաընը, Մատտիյուն վէ ալիսթիք Ֆէլսէֆէլէրինի իշիտիյօրլար: Տինի տարիէտէ չօգ եէնի պահալար օգուլօրլար վէ տինլէյօրլար: էրմէնի Մայր Եկեղեցի էսքի մէսլէքտէ տէ վամ էտիպ պու կէլէճէք նէսլի քէնտի աղըլը իշինտէ հըֆղ էտէմէգ: Պու սէպէպտէն էրմէնի քիլիսէսի բարեկարգութիւնտան պահա էտիյօր, վէ օլ պապտա պաղը տէրէճէ թէշէպպիւսլէր տէ էքսիք տէյիլ տիր:

Մայր Եկեղեցիին բարեկարգութիւնը իշին եալընըղ իքի եօլ վար տըր. պիրի Բօմայա տօղրու, տիկէրի Ինկիլթէրրա վէ Ամերիկայա տօղրու: Օլ քիլիսէ եա Փափավի պիր շիտտէթլէ քիլիսէյի իտարէ էթմէլի, էօգ իսէ էրմէնի քիլիսէսինին հայաթի վէ էսասի ունսուրլարընը հըֆղ էթմէլէ պէրապէր Ֆէրտիյէթլէ Ֆիքրի վէ տինի հիւրրիյէթլին իտարէ վէ իրշատ էթմէլի տիր: Պիղճէ էրմէնի քիլիսէսի անճագ իքինճի

մէսլէքտէ մուվաֆֆազ օլուր վէ իթիմատըմը-
ճա էլան օլ մէսլէքտէ հարաքէթ էթմէքտէ տիր :

Պու իշտէ Հայ Աւետարանականլարըն պէօ-
յիւք վէ մուհիմմ վազիֆէսի վար տըր :

Վէ իշթէ պու նօզթալարը հիսապա ալարազ
պիզ իտտիա էտիյօր իզ քի Ամերիկաքնակ Հայ
Աւետարանականլար Հէյէթ ի իճթիմաիյէնին
պէօյիւք վէ գուվէթլի ազընթըսը էօնիւնտէ
սիւրիւքլէնմէյէրէք, վազիֆէ ճիհէթինէ տէօն-
մէլի տիրլէր, վէ միւսթապէլ իշիւն մուսայէն
պիր զայէ վէ մէսլէք իթթիսազ էտէրէք օլ նէ-
թիճէյէ էէթիշմէք իշիւն քէնտի մէվնուտիյէթ-
լէրինի հըֆզ էթմէլի տիրլէր :

Իմտի պունըն իշիւն նէ՞ եափմազ կէրէք տիր
լէր :

Իվվէլա մէնֆի օլարազ շունու տէյէլիմ քի,
անլէր սիյասի միլլիյէթտէն սազընմալը տըր-
լար : Պիզ պու տիյարտա գալըպ եաշամաղա կէլ
միշ իզ, վէ պու պէօյիւք միլլէթին սիթիզըն-
լարը օլմազ իմթիյազընա մալիք օլմուշ ըզ :
Պէօյիւք վէ նէճիպ Ամէրիկա միլլէթի պիզէ պու
իմթիյազը վէրտիյի իշիւն իֆթիսար էտէր իզ :
Շիմտէն սօնրա պիզլիմ անճազ պիթ սիյասի վա-
թանըմը վար, օ տա Ամէրիկա տըր, վէ Ամէ-
րիկա պայրազընա տաիմա սատըզ գալաճազըզ :
Աննազ պիթ սթիզընլըզ : Պու հէմ վազիֆէմիզ տիր,
հէմ իֆթիսարըմը տըր : Պիզ արթըզ պուրտա
ղարիպլէր տէյիլ իզ : Պիզ էրմէնիսթանը սէվէր
իսէք տէ, էրմէնիսթան սիթիզընը տէյիլ իզ, վէ
օլմալըզ :

Շու հալտա սիյասի միլլիյէթ-նէ Ամէրիկա-
լըլըզ, նէսլի միլլիյէթ-նէ էրմէնի իզ վէ էրմէ-
նի հալինտէ տէվամ էթմէլի իզ :

Յ. Գ. Գ.

ՐԱՀՆԻՒՄԱՆԸՆ ՍԷՆԵՎԻ ՀԻՍԱՊԸ

Բահնիւմանըն մալիյէճէ սէնէսի Մայիս ա-
յընտան պաշլար : Շու հալտա կէչէն սէնէնին
հիսապը շէօյլէ տիր :

1925 Մայիս 1տէն 1926 Մայիս 1էտէք հէր
հաֆթա 1300 նուսխէտէն պիր գաչ առէտ զի-
յատէ թապ էտիլէրէք պունըն 500իւ Մ. Ամէրի-
գատա վէ 800իւ տիկէր մէմլէքէթլէրտէ սարֆ
օլունմուշ տըր : Ամէրիկատա պուլունան միւշ-
թէրիլէրիմ իզլին ճիւմլէսիտէ ապօնա պէտէլի օ-

լան պէշէր տօլարը թէմամէն թէտիյէ էթմիշ-
լէր տիր :

Տիկէր մէմլէքէթլէրէ կէօնտէրլէն Բահ-
նիւմալարտան թազըրիպէն Հալէպէ 150, Պէյ-
րութա 100, Մըսրա 50, Գըպընսա 30, Եունա-
նիսթանա 75, Շամա 35, Իսթամպուլա 25, նուս-
խէ կէօնտէրլէրիշ : Վէ պազիսի սաիր 70 գա-
տար շէհր վէ քէօյլէրէ իրսալ էտիլմիշ տիր :

Տիշարը կէօնտէրլէնլէրտէն 375 նուսխէ-
սինի մուհաճիլլէրին տօսթլարը իանէ էթմիշ
տիր, 325 գատարը իշիւն մուհաճէրէթտէ պու-
լունանլար սէնէվի 3-2-1 տօլար օլարազ քէնտի-
լէր թէտիյէ էթմիշ, 1000 գատար տա մէճճա-
նէն կիթմիշ տիր :

Պու 130 նուսխէ իշիւն սէնէվի մէսարիֆի-
միզ \$9,787.80 օլմուշ տըր : Պունա մուգապիլ
ֆարզը մէնպալարտան ալտըղըմը մէպաղ
\$8,863.99 օլուպ աշըղըմը \$923.81 տիր : Պու
մէպաղ իսէ կէլէճէք սէնէ իշիւն թէտիյէ էտիլ-
միշ օլան իլէ տօլտուրուլմուշ տըր :

Բահնիւմայա իանէ էթմէյի վատ էթմիշ օ-
լուպ, հալա օլ վատարըն էտա էթմէմիշ օլան
եալսօտ իանէ էտէճէյի մէմուլ օլունան տօսթ-
լարըն վէրէճէքլէրի իլէ պու հիսապ գափատըլ-
մաղա եազլաշըր տէյու իմիտ էտիյօրըզ :

Պու կէչէն սէնէ գարֆընտա Բահնիւմանըն
Թըքախօս պիրատէրլէրիմիզ արասընտա նէ գա-
տար ֆաիտէլի պիր խըտմէթ իֆա էյլէտիյինի
թարիֆէ հաճէթ կէօրմէյիլ : Հէր թարաֆտան
անը թազտիր եօլու մէքթուպլար ալմադտա
պուլունտըզ քի անլէրտէ Բահնիւմանըն տէվա-
մընը իանէլէրիյէ միւմքին գըլան տօսթլարա
ճիտտի մէմնուլիյէթ վէ միւնէթտարի հիսսի-
յաթը իպրազ էտիլմէքտէ իտի : Պունլարըն պա-
զըսընը Բահնիւմատա նէշը էյլէմիշիլ :

Ֆիլվազը պու մէմլէքէթտէ մաթպաա իշի
պու գատար պահալը օլտուղու հալտա Բահնիւ-
մայը տէվամ էթմէք փէք միւշքիլ պիր իշ տիր :
Լաքին մուհաճիր գարտաշլարըմըլըն արասըն-
տա անա իհթիյաճ օ գատար պէօյիւք տիր քի,
պիզ պու իշի պիր սէնէ իշիւն տահա տէր իւհ-
տէ էյլէմէյէ գարար վէրմիշ իզ : Լաքին շու տա
սահիհ տիր քի Սիւրիա վէ Եունանիսթանտա
ֆազը վէ սէֆալէթ էքսիլմէյիլ արթմադտա օլ-
տուգճա, պիզլիմ պու իշի պաշա չըգարապիլմէ-
միզ իշիւն պու մազսէտէ իանէլէրին էվվէլէր
կիպի հաթթա էվվէլէրինտէն զիյատէ օլարազ տէ
վամ էյլէմէսի շարթ տըր :

Պու պապտա սէխավէթէ իանէ վէրէն վէ պու տիյարտա ապօնէ ատէտինի արթըրմաղա չալըչան տօսթլարա մէմնունիյէթիմիզի պէյան էտէր իզ վէ իմիտ էտէրիզ քի անլէր եինէ պու սէնէտէ տախի այնի հիմմէթի իպրազ էտէճէք- լէր տիր: Անճազ Թրքախօս Հալլարըն չօգճա պուլունտուղու մէրքէզլէրին պազըսընտան տա լէճա էտէր իզ քի պու սէնէ պու մէսէլէյէ պիր ազ զիյատէճէ զայրէթ վէ հիմմէթ կէօսթէրմէ- յէ սայ էլլէսինլէր: Պու սէնէ զարփընտա Գա- լիֆօրնիատաքի պիրատէրլէրտէն զիյատէճէ պիր իշթիրաք ը հիսս վէ մուսվէնէթ կէօրմէյի մէմուլ էտիյօր ըզ: Իմիտ էտէր իզ պիզի մէ- լուս պրազմաղլար:

Բահնիւմայը միւմքին օլան էն զիյատէ իզ- թիսատի պիր եօլտա իտարէ էտէրէք մուհաճիր զարտաշարըմըզա եէթիշտիրմէյէ չալըչըյօ- ըըզ, վէ պուլըն պիր մուզատտէս վազիֆէ տէյու կէօզէտիյօր ըզ: Մէմուլ էտէր իզ քի միւզայա- գատա օլան միլլէթտաշարըմըզա էտիլէն պու մուհապպէթ խըտմէթինէ չօզլար սէխավէթէ իշթիրաք էտէճէքլէր տիր:

Յ . Գ . Գ .

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԵՂԻԱ ՄԱՐԳԱՐԵՆԻՆ ԷՕՄՐԻՒՆՏԷՆ ՏԵՐՍԼԻՐ

Ա .

(Այնքապ հարպը եսնաընտա Տէր Ներսէս Բինյ . Թավուգնեանըն իրատ էթտիյի պիր վա- տան իգթիպաս էտիլմիշ տիր:)

Իւչ կիւն էվլէլ ճէմիյէթիմիզէ օրուճ վէ տուա իլան օլտու, մէմուլ էտէրիմ քի պու Ֆուրսաթտան չօզլար իսթիֆատէ էթտիլէր: Ալթմըզ կիւնլիւք պիր հարպ նէթիճէսի օլան միւթարէթէ կիւլէրինտէ ճէսէտի Փառլիյէթի միւթէաղըպ Փիբըրի վէ գալլի թէլաշտան սօն- րա կէլէն րահաթ էսնասընտա գալմըմըզն գալ պէն Ալլահընըն հուզուրունա չըզըպ համտ վէ թէչէքիւրլէր սունմասը, հալընը օլտուղու կի պի Փէտէրինէ արզ էթմէսի, ճանընըն սէլամէ- թի խուսուսընտա մէթալիպաթտա պուլունա- րազ նիյազ էթմէսի, էն կիւզէլ պիր թէրթիպ վէ էն ալա պիր Ֆուրսաթ իտի: Մուլթու պու Ֆուր սաթտան իսթիֆատէ էտէնլէրէ:

Շու միւնասիպէթլէ, եկեղեցի՝ քէնտի էվ- լատլարընա, Յարութիւն, Համբարճում վէ Հո- գեզալուստը տօնել էտէնլէրէ, Նղիա մարգա- ընին էօմրիւնիւ իհզար էտէրէք, հագիզի պիր գահրիման օլմագլըղը թալիմ էտիյօր: Պէն զանն էտէրիմ շու կիւնլէրտէ, պիզիմ իշիւն տախի էն միւնասիպ տէրս պու օլապիլիւր:

Իսրայէլին՝ շէմալի փատիշահլըղընա ա- իտ մարգարէլէրինին էն պէօյիւլիւ Նղիա տըր: Վէ եինէ Նէհուտի թարիխինտէ էն ազիմ մար- գարէլէրտէն պիրի վէ րօմանթիքի օ տըր:

Իմտի անըն էօմրիւնտէ մէտէն շայան խու- սուսաթը պիր ազ միւթալէա էտէլիմ: Օ՝ էհլի իման, տուաքեար, զայյուր, ճէսուր, Փաալ, վաթանիւիւրվէր պիր զաթ իտի:

Օլ վազթըն փատիշահ Ագաար Փիւնիկէլի հեթանոս պիր զըզ իլէ էվլէնմիշ իտի: Յե- զաբել պիր փատիշահ այնի վազըթտա պիր քահանայապետ զըզը իտի, ամմա զայէթ քէսկին Փիբըրի, կարմիլ, գատիր վէ քիւսթախ իտի: Օ իսթէր իտի քի Իսրայէլին մէզհէպինէ քէնտինինքին՝ հեթանոսութիւնը աշըլասըն, վէ օնա միլլէյէթինի վէ Նհուվայը ունութտուր- սըն: Նղիա Մարգարէ պունա ասլա թէհամմիւլ էտէմէզ իտի, էթմէտի վէ գայա կիպի գալի իմանը իլէ ճէստինտէ մուվաֆֆազ օլտու: Յե- զարէլ էէր թարաֆտա Պաալ վէ Աստուրտէնին փութլարընը ըէզգ էտէրէք, փութ քեահինլէրի իլէ շէմալը տօլտուրմուշ իտի: Իսրայէլտէ շու հալա գարըն չըզաճազ գուվլէթ կէօրիւնմէյօր իտի: Շիւնքի սէրայա Յեզաբէլ հիւքմ էտիյօր իտի վէ անըն թէէսիրի հէր թարաֆը սարմըշ ի- տի: Փազաթ Նղիա մարգարէ եալընըզ պաշընա պու իշի պաշա չըզարտը: Անըն ճիտտի տուասը նէթիճէսի օլարազ մէմլէքէթէ եաղմուր եաղ- մատը, սըզլէթ վէ իզթիսատի տարըզ օլտու, վէ Յեզաբէլ՝ Իսրայէլ տինինին քէօքիւնէ պալ- թա աթմազ իւզրէ իքէն Նղիա մարգարէ պիր տուասը իլէ եաղմուր եաղտըրըպ փութ քեա- հինլէրինի ութանտըրտը, ումում էհալիյի քէն տինէ ճէլպ էթտի, Պաալը վէ անըն խըզմէթ- ճիլէրինի պիր անտէ թէլէֆ էթտի, աթէշ վէ գան իշիւնտէ պօղտու: Վէ եինէ Ահապըն վէ Յե- զարէլին էօլքէսինտէն պիր արա գաշտը իսէ տէ, անլէրէ ասլա Ֆուրսաթ վէրմէտի վէ հագգ զըզըզլարընը եիւզլէրինէ վուրարազ Իսրայէլ- տէ ատալէթ հիւքմ էթմէք իճապ էտէր իտի- յինի մէրտանէ սէօյլէտի: Վէ նիհայէթ փատի-

չահ վէ սուլթանը՝ փօսթ կէյմիշ վէ տաղլարտա Կատէ պիր էօմր եաշայան պիր ասէմ էօնիւնտէ մաղլուպ օլտուլար: Եհովանըն գուտսիյէթի վէ ատալէթի, պիր արա Պաալըն թանթանա վէ տէպ տէպէլէր իլէ միւղէյյէն պօղուգլուղու արասըն տա կէօրիւնմէգ կիպի օլմուշ իսէ տէ Եղիա մար գարէնին տավասընտա իզհար օլուպ զալիպ օլտու:

Իշթէ 2800 սէնէ էվվէլտէ վուգու պուլան թարիխի պիր վազըանըն պիգէ պու կիւն կէօսթէրտիյի հաղիգաթ պուլնտան իպարէթ տիր: Ալլահ՝ տիւն վէ պու կիւն ալնի, թէպէտտուլ վէ թէղայյիւր էթմէգ Զաթ ը ձէլիլ տիր: Օ երնէ հաղիգաթ, գուտսիյէթ վէ ատալէթ տիր, վէ քէնտիւնտէն թարաֆա չալըշանլարըն գալէսի, փէնակեհազ տըր:

Շու կիւնլէրտէ պիղիմ իւզէրիմիգէ հիւճմ էտէն տիւշմէն Ահապտան Ֆէնա վէ Յեղարէլտէն գալիմ տիր, անլէրէ գարշը գօյմագլըգ իչիւն հէր պիրիմիգին պիրէր Եղիա օլմագլըգմըգ իճապ էտէր: Եղիա եալընըգ պաշընա օլարագ օ գատար աղիմ գուվվէթտէն գօրգմատը, չիւնքի Եհովանըն քէնտի իլէ օլտուղունա վէ հիչ պիր գուվվէթին օնա զալիպ օլմայայաճաղընա գավի իմանը վար իտի: Նէ զանն էտէրսինիգ, Եհովանըն գուվվէթի, պու կիւն, 28 ասըր էվվէլ օլտուղունտան էքսի՞ք մի տիր, տալա՛: Ալլահ Իսրայէլ իչիւն փատիշահլար փատիշահը էֆէնտի իտի, պիղիմ իչիւն շէֆիգ Փէտէր տիր, վէ Յիսուս Գրիստոս իլէ Բէնտինէ օղուլ օլանլարը ապա թէրք էթմէյէճէյինէ վատ էտէն վէ սէօղիւնտէ Էմիմ պիր Փէտէր տիր:

Տիւշմէնին պէօյիւքլիւլիւնտէն վէ պէօպիւրլէնմէսինտէն, հիւքիւմէթինին ազամէթին տէն վէ գուլմուլըն շիտտէթինտէն գօրգմայալըմ: Անըն հէր նէվ պէրպատլըղընա վէ Ֆաճիանէ գուլմուլընա րաղմէն միւրէվվիմի էֆէտարընըն չօղլուղու, վէ շու շէհրին պիր քէօշէսինտէ, օն պիւնի միւթէճապըղ չօլուգ չօճուգտան իպարէթ, տիւշմէնէ նիսպէթէն պիր ալուճ, ճէմիյէթ օլմամըգ սիգէ մէյուսիյէթ վէրմէսին: Պագընըգ, Եղիա Մարգարէ եալընըգլըղընտան չէքվալանտըղը պիր էսնատա, Եհովա՝ օնա Պաալա տիպ չէօքմէմիշ եէտի պին քիշի տահա օլտուղունոլապէր վէրտի: Էմին օլունուղ շու գավմըմըգ ալապընտա Թիւրքէ գարշը գօմագ իչիւն ուխտ էթմիշ չօգ քիմսէլէր օլտուղու կիպի, Ալլահըն՝ իմամլիւմ մահալլարտա, պիղիմ իչիւն սագլա-

տըղը չօգ գուվվէթլէր վար տըր: Շիմտիյէ գատար օլան էօմրիւմիւղ շու հաղիգաթըն տիրի պիր շահիտի տիր:

Պիգէ լազըմ օլան չէյ Եղիա մարպարէտէ կէօրիւնէն իման, զայյուր Փաալիյէթ, ճէսարէթ վէ չէճաաթ Ալլահա վէ միւլէթինէ տօղրու թաշըտըղը մուհապպէթ վէ տուաքեարըղ տըր: Շու իքի այ գարֆընտա կէօսթէրտիյինիւղ զայրէթ վէ չէճաաթ հաղիգաթէն մէտսէ չայան տըր: Վէ իշթէ անը հէվ կէօրէնլէր, պի հաղգիյն, փէսէնտ էթտիլէր վէ արամըղտա պուլունան էճնէպիլէր տալի հաղգըմըղտա սիթայիլէ սէօյլէտիլէր: Լաքին տըգգէթ էտինիւղ, չէճաաթ վէ ճէսարէթին՝ մուվաֆֆաղըյէթլէ նէշվ ու Յէմա պուլուպ ճէլալանտըղը կիպի, ճախորդուլիւն էսնասընտա տալի ինգըրագա եիւղ թուլուպ կէվլէմէսի միւմքին տիր: Շու սօն կիւնլէրտէ արամըղտա գուհուր էտէն պաղը խապէրլէր մէյուսիյէթ կէթիւրմէքլէ պուլու իսպաթ էթտիլէր, վէ աղ գալտը օ հալ աճը նէթիճէսինի կէօսթէրէճէք իտի: Ս. Պետրոս Առաքեալըն էօմրիւնտէ օլտուղու կիպի, էթրաֆըմըղտա թէլաթիւմ էտէն տալլալար պիղի գօրգուլթմասընլար, էօյլէ օլուր իսէ, տահա տալլա պիգէ չարիմագտան պաթարըղ, պիգ տէ նիւղ իւզէրինտէ եիւրիւյէն վէ գատիր էլինի պիգէ ուղատան Գրիստոսա իման կէօղիւ իլէ պաղմագտան տուր օլմայալըմ:

Ֆէտաքեարըղըն պօյու էպէտիյէթ գատար ուղուն տըր, անըն Ֆիլան մէսաֆէյի քէսիպ տուրաճաղը եէր եօգ տըր: Ֆազաթ պու նէվ՝ պօյունըն վէ էնինին էօլչիւսիւ օլմայան, Ֆէտաքեարըղ, վէ անըն հասըլ էթտիյի սահիւ ճէսարէթ վէ չէճաաթ, անճաղ ճիտտի իմանտան գայնար: Ճիտտի վէ տիրի իման նէյէ ինանտըղըն վէ նէ եալտըղըն պիլիւր վէ օլ սէպէպտէն անըն սօնու կէլմէգ: Ճիտտի իմանտան գայնայան չէճաաթ սէօյիւնմէգ աթէշ ալէվինէ պէնգէր, օ տալիմ եազար, սէօյիւնմէգ վէ թէնվիր էտէր: Իշթէ Եղիա մարագրէտէ օլան չէճաաթ տի, Օ՝ մահիյէթ վէ րուհունու Ալլահընքի իլէ պու նէվտէն իտի: Անտէ օլան իման տիրի իպիրլէշտիւմիշ իտի, իմտի հէր նէ քի Եհովայա՝ Ալլահընա գարշը իտի՝ քէնտի չախաընա գարշը հիսս էտիյօր իտի, պու սէպէպտէն Եհովայա էտիլէն հաղարէթի գալտըմագ իչիւն պիւթիւն գուվվէթի իլէ տէօյիւշմէյէ չէքիւմէգ իտի: Պիղիմ տալի չէճաաթ վէ ճէսարէթիմիւղ պէօյլէ

տիրի պիր իման նեթիճէսի օլմալը տըր: էյէր պու կիւնէ գատար պէօյլէ օլմայանլար վար է-սէ տէյիշիւմէլի տիրէր: Առաքեալլար՝ պիր միւնասիպէթլէ, միւսթագպէլ խըզմէթլէրինտէ ճէֆա վէ էլէմէ րասթ կէլէճէքլէրինի Բապպ-տան տուլտուգլարընտա, կէօսթէրիլէն կիւճլիւ յիւն զայթ չէթին վէ իւզէրլէրինէ գօնաճագ եիւքիւն զայթ աղըր օլտուղունու հիսս էտէ-րէք, եէք տիհան «Եւ Բապպ իմանըմըր ար-թըր» տէտիլէր: Վէ էն միւնասիպ տիլէյի էթ-տիրէր: Զիւնքի խաչ եօլունտա եիւրիւմէք վէ զաիֆ իման իլէ եիւրիւմէք միւմքին տէյիլ է-տի:

ՊԻՐ ԳԼԶ ՄԻԻՊԵՇՇԻՐ

Կէլէն Կիրակի ազլամը Նիւ Եօրգըն էն պէօ յիւք քիլիսէլէրինտէն պիրինէ կիթտիւմ: Քիլի-սէ 2000տէն զիյատէ ճէմասթլա աղզընա գա-տար տօլմուշ իտի: Օթուրաճագ եէր պուլա-մատըղըմտան պիւթիւն խըտմէթ վագթընտա այագտա տուրմաղա մէճպուր օլտուլ: Մուգատ տէմէ նէվիստէն խըտմէթլէրտէն սօնրա քիլի-սէնին չօպանը կիւնիւն վարզընը ճէմասթա թագտիւմ էյլէտի: Վարզ մալի կէօզլիւ, սարը սաշը, գըսա պէյաղ լիպաս կիյմիշ, եիւզիւ մա-սուճանէ թէպէսսիւմլէ փարլայան 14 եաշընտա Ուլտայն Մէյզլ Ութիյ նամ պիր գըզ իտի:

Գըզ Քիթապ ը Մուգատտէսի էլինտէ օլա-րագ չէվիւք վէ լաթիֆ հարաքէթլէ այաղա գալ-գըպ մինպէրէ կէլտի, վէ Եսայի 9-6 այէթտէ, «Անա աճիպ թէսմիյէ օլունաճագ», քէլա-մը իւզէրինէ իւշ րուպ սաաթ գատար տէվամ էթմէք իւզըր պիր վազ վէրտի: Ճէմասթտա ու-յուլան, ույուգլայան եօգ իտի: Վաղըն խիթա-մընտա հարարէթլի պիր տուա արգ էթտիքտէն սօնրա ճէմասթտան պու «աճիպ» խէլասքեարը գապուլ էթմէք իսթէյէնլէրի տալէթ էթմէսի իւզէրինէ նիշէլէր էլլէրինի գալտըրարագ եա այաղա գալգարագ Յիսուսը խէլասքեար տէյու գապուլ էթտիքլէրինի պէյան էյլէտիլէր:

Պու աճայիպ պիր մէնզարէ իտի: Գըզըն սէ-սի նաղիք եինէ տէ էօյլէ գուվէթլի իտի քի օլ պէօյիւք քիլիսէնին հէր քէօշէսինտէ գօլայըգ-լա իշիտիլիյօր վէ անլաշըլըյօր իտի: Ուսուլ ը իֆատէ չօճուգճասընա պիր չէյ տէյիլ վէ պէօ-յիւքլէրին ուսուպուլըն զայր ի թապիլի պիր թագլիտի տէյիլ իտի: Քիթապ ը Մուգատտէսի

փէք էյի էօյրէնմիշ օլուպ, իսթէտիլի գըթայը տէրհալ աշըպ օգուլարագ թէֆսիր էտիյօր ի-տի: Իֆատէլէրինտէ պէլաղէթէ չալըճմայօր ի-տի իսէ տէ լիսանը զայթ սուհուլէթլէ վէ խօշ թէշպիլէրլէ գուլլանըյօր իտի: Վէլհասըլ վա-զընը հէր քէս փէք մահգուգ վէ միւսթէֆիտ օ-լարագ տինլէտիլէր:

Պու գըզ Օգլահօմա էյալէթինին Տուրանթ գասապասընտա տօղմուշ օլուպ, Աուվիտէ իշ-լէմէք նիյէթիլէ 9 եաշընտա իքէն Ֆրէզնօյա կիթմիշ իտի: Օրատա պիր ազլամ փարճա կիթ-տիյինտէ նասըլսա փարճ իճրա օլունաճագ եէ-րին գափուսընը գափալը պուլտուղունտան պէօ յիւք փէտէրի քէնտինի օ կիճէ պիր ինթիպահ ը րուհանի ճէմիյէթինէ կէօթիւրիւր: Օրատա թէվպէ էտէր: Քէնտի տէյօր, «Պիւմէմ նասըլ թէֆսիր էտէյիւմ, անճագ չունու պիլիլիւմ քի օրատա Յիսուսա օլան իսթիյաճըմը հիսս էթ-տիւմ, վէ Դաւիթ կիպի Գողիաթա եանի չէյթա-նա գարշը հարպ էթմէք իսթէտիւմ»:

Պու գըզ օ վագթտան պէրու պաղը եէրլէր-տէ թէպշիւր ի պէշարէթ իշի իլէ մէշղուլ օլուպ օ իշտէ մուվաֆֆագիյէթ պուլմուշ: Վէ Նիւ Եօրգըն Քիլվըրի Պէփիսթ քիլիսէսինին չօպա-նը անա րասթ կէլէրէք քէնտինի քիլիսէսինտէ վազ վէրմէյէ տալէթ էթմիշ տիր: Միւս Ութլի՝ կէլէճէք կիւզ միւտտէթինտէ Նիւ Եօրգտա ին-թիպահ ը րուհանի ճէմիյէթլէրի ագտ էթմէք նիյէթինտէ տիր:

Մէրգուճէնին տիւնեայա վէրէճէք փէյ-ղամը օլտուղունա վէ անը թէպլիղ էթմէյէ իգ-թիտար վէ միւնասէպէթի օլտուղունա չիւպհէ եօգ տըր տէյու կէօրիւնիւյօր:

Յ. Գ. Գ.

Րէիս Գուլիճ՝ Շիգալօտա ինիգատ էտէն Գաթօլիկ Գօնկրէսինէ կէօնտէրտիլի խօշամէտի մէքթուպընտա չէօյլէ տէմիշ տիր: «Մէմլէ-քէթիմիղ մատտի չէյլէրէ էհէմմիյէթ վէրիյօր տէյու իթթիհամ էտիլմէքտէ տիր: Պէլքի պու մուախէզէյէ միւնասէպէթ պիլիմ մատտի թէ-րագըրյա պաշգա չէյլէրտէն զիյատէ էհէմմի-յէթ վէրմէմիղ տէյիլ տէ, մատտի ճիհէթտէ զի-յատէ մուվաֆֆագիյէթ պուլմամը օլմուշ տըր: Պու նէվ մուախէզէլէրէ էն մուգնի ճէվապ չու տըր քի, պիր միլլէթ մանէվի հագիգաթ-լարա էհէմմիյէթ վէրմէտիքճէ մատտի ճիհէթ-տէ թէրագըր էտէմէք»:

ՐԱՀՆԻՒՄԱՆԸՆ ՄԻՒՍԱՊԱԳԱՍԸ

ՆԻՉԻՆՆ ՄԻՒԼԼԵԹԻՄԻՉ ՀԵՐ ՍԵՆԵ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆՈՒՆՈՒ ԹՈՒԹԱՐ

(ԻՖԻՆՏԻ ՄԻԼԵՄԱՓԱՔ)

Չօճուգ իբէն Վարդանանց Տօնունուն միւլի պիր եօրթու հալինտէ թուրուլուղընը պիրիւր իտիւմ, իշիթմիւ իտիւմ քի սէնէլէր էվէլէլ էրմէնիւլէրէ Աճէմլէր պէյնինտէ վազը օլան պիր մու հարէպէտէ տիւլմիւլ օլան գահրէմանլարըն Ֆիւ թիւհաթ զիբըր ի ճէմէլինի եատ էթմէքտէ իտիւք: Վազըթ միւրուրը իլէ մէքթէպէ կիտիպ պիր թալէպէ հալինտէ Հայոց Պատմութիւն թէտրիսինէ պաշլատըղմտա՝ Ֆիբրիմտէ եէրլէշմիւլ օլան թէսաւվուր պու իտի քի միւլի թարիխիմիգտէ էն պէօյիւք վէ մուհիմ Ֆիւթիւհաթ Վարդանանց մուհարէպէսի օլմուլ օլմալը: Աճէպա պունտա եանլըշմըլ մը իտիւմ: Մէմուլուն զայրի վէ թէսիւֆ իլէ պուլտում քի պէնիմ անլատըղմ մանատա պիր զալէպէ տէյիլ իլլա պիր մաղլուպիյէթ իմիւլ:

Էօյլէ իսէ նի՞ չիւն հէր սէնէնին Մայիս 26-սընը մէսէրլէթ վէ շատմանի կիւնիւ օլմազ իւզը թախսիս էտէրիւ: Տիգրանլարըն վէ Արտաշէսլէրին ճիհանկիրլիբլէրի տուրուր իբէն նի՞-չիւն Վարդանանց վազաասը էն զիյատէ Ֆիբրիմիգի մէշղուլ, հիսսիյաթըմըզը թէրֆի վէ գալպիմիգի մէֆթուն գըլար:

Հագիգաթ տէյիլ մի՞ տիր քի կէրէք միւլի կէրէքսէ ֆէրտի մաղլուպիյէթլէրիմիգտէն նէ-չէլէրի պէօյիւք զալէպէլէրիմիգ տիրլէր: Լիօնիտա վէ անըն 300 Սպարթալը ըէֆիգլէրի թէրմօփիլէ կէչիտինի եիւզ պիւնլէրճէ Աճէմլէրէ գարըլ մէրտանէ միւտաֆաա էթտիլէր, վէ կէրչի սօն ատէմէ վարընճայա տէյին մագթուլ տիւլտիւլէր իսէ տէ՝ վաթանտաշլարը թարաֆընտան ապա մաղլուպ ատտ էտիլմէտիլէր: Թէրմօփիլէ ճէնկի Եունան թարիխինին հէփ ա-սըրլարընտա եանգօ վէրիպ՝ միւլի թարիլիւ-րինին էն փարլազ սահիֆէսինի թէշքիլ էթտի, վէ տիւլմիւլ օլան ճէնկեաւլէրլէրէ միւլի գահ-րիմանլար արասընտա էն եիւքսէք մահալը վէր-տիրլէր: Վարդան վէ անըն 1036 մուհարիպլէրի Աւարայր օվասընտա վաթան վէ վաթանտաշ-լարը իշիւն ճանլարընը ֆէտա էթտիլէր: Մի-

րուր էտէն 1475 սէնէտէ կէլիպ կէչէն Հայ նէսլ-լէրին հա՞նկըսը պու գաֆէրեապ գահրէմանլա-րը մաղլուպ տէյու կէօգէթմիւլ տիր: Վա՞ր մը միւլի թարիլիմիգտէ պիր ֆըզըրա քի պու գա-տար շայան ը իֆթիխար վէ պաիս ի պէրէքէթ օլմուլ օլտուն:

Պուրատա Վարդանանց հարպընըն նէ ահ-վալ թահթընտա իլէրի կէօթիւրիւլտիւլիւնիւ մուլթասարէն նազար ը տիգգաթա ալալըմ: Թարիխ ի Միւտա 451ին պիր պէհարընը խայալ էտինիգ: Աթէշիբէսթ Աճէմլէր Գրիսթիան էր-մէնիլէրի տին վէ իմանլարընտան ճէպը իլէ տէօնտէրմէք իշիւն Մուշկան Նիւսալաուրտ ի-տարէսինտէ Հայաստանա պէօյիւք պիր օրտու կէօնտէրտիլէր: Էրմէնիլէրին պու ահվալ թահ-թընտա պի աման պիր մէվգիտէ պուլունտըգ-լարընը ունուլթմայալըմ: Չաթէն եարտըմընը վատ էթմիւլ օլան Րումլարըն փատիշահը Թէո-դոս վէֆաթ էթմիւլ օլտուղունտան՝ անըն խա-լէֆի էրմէնիլէրին թալէպիւնէ հիւ պիր էհէմ-միյէթ վէրմէյօր իտի: Օլ պիր թարաֆտան տա-խի պազը նախարարլար խաին Վասակ իլէ էր-պիրլիք էտիպ՝ Վարդանանց իլէ իթթիհատա հիւ Ֆիբրլէրի եօգ իտի:

Չատիկ կիւնլէրի տահա եէնի կէլմիւլ, վէ ափանսըզ պիր խապէր իշիտիլիյօր քի Աճէմ օր-տուսը հուտուտա պուլունուլյօր: Վարդան՝ վաթանըն նէ կիպի պիր թէհիլքէտէ օլտուղընա վազըթ օլարապ՝ հէր թարաֆա խապէրճիլէր կէօնտէրիյօր: Իշթէ ճէմ օլտուլար, Ուստա-պահլար վէ անլէրին ասքէրլէրի, ճէման 66,000 մուհարիպլէր: Շիմտի ֆուրսաթը զայպ էտէ-ճէք պիր վազըթ տէյիլ, Վարդան պու եէմինլի ասքէրին էօնիւնէ կէչիպ՝ տիւլմէն օրտուսընը գարըլլամազ իւզըր Տղմուտ նէհրի քէնարընտա Աւարայր օվասընտա օրտու գուրտու:

Մուհարէպէսին սապահը տըր, պիւթիւն օրտու պիր նէվ հէյէճան իշինտէ, հէր չհհէտէ պիր ըէվնազ, ֆէվգ էթ թապիա պիր ուլվիյէթ միւլահատէ օլունմագտա: Միյասի պիր ճէնկ տէյիլ իտի պու, իլլա տինի վէ հայաթի պիր միւհահէտէ, պու սէպէպտէն զուլմէթին գուլ-վէթլէրինէ գարըլ գօյմազ իշիւն սէմալի վէ ի-լահի մուաւլէնէթէ միւլթաւ տըրլար: Օրատա Յուսէփ Կաթողիկոս վէ Ղեւոնդ Երէց, հէր իբի-սի տէ, հուզուր վէ քէլամլարըլլէ մուհարիպլէրի թէշճի էթմէքտէ: Սապահ պատարազը թագտիմ

օլունուկ՝ ճիւղակի խալիս դալկ վէ ըրյասըդ տուտազլար իլէ իզրար վէ եէմին էթտիլէր քի վաթանլարընա, տինլէրինէ, վէ Ալլահլարընա սատըզ գալաճազլար, վէ պունու թաստըզ էթմէք իւզրէ եիւզիւքլէրի իլէ միւհրլէտիլէր, իհթիմալէն պիլմէյէրէք քի ազ սօնրա՝ դուրուկ ը չէմստէն էվվէլ քէնտի հայաթ գանլարըլլէ տախի միւհրլէյէճէքլէր :

Մուհարէպէ նէհրին իքի թարաֆընտան օգաթմազլէ պաշլատը : էրմէնիլէր՝ քէնտի սէրտարլարընըն էօրնէյինէ իմթիսալ էտէրէք՝ էօնէ կէչտիլէր, վէ նէհրին օլ պիր թարաֆընա չըգըպ՝ տիւշմէնի պէօյիւք գըրդըն իլէ վուրտուլար : Նասըլ իսէ պու էսնատէ ասքէրին պիր գըսմը կէվլէյիպ՝ ըիւճաթա եիւզ թութտը : Մաղլուկ Աճէմլէր պունտան ճէսարէթլէնէրէք՝ Վարդանը վէ ըէֆիլէրինի ֆիլլէր իլէ իհաթէ էթտիլէր : Գաջն Վարդան տիւշտիւ, վէ մուհարէպէ խիթամա կէլտի, լաքին ունութմայալըմ քի Հայըն կիւնէչի եէնի տօղմաղա պաշլայօր իտի :

Պու գահրիէն մաղլուկիյէթ կիպի կէօրիւնէն վազաալը նի՞ չիւն հէր սէնէ զիքը էտէրիկ : Նի՞ չիւն Վարդանանց իսմինին զիքը պիլէ հէր հազիդի միլլէթփէրվէր էրմէնինին գալպինտէ ալի հիսսիյաթ, վէ ֆիլլէրինտէ վաթան աշգընըն տուլլուլարընը ալէվլէնտիլի : էրմէնի միլլէթինին էվլատը հալինտէ՝ պու ալիճէնապ ատէմլէր թարաֆընտան պիլգէ թէրք օլունան վէրասէթ նէ՞ գատար ազիմ, նէ՞ գատար պի պէհա տըր : Անլէրին միլլէթէ իֆա էթտիլէրի խըտէմաթը նասըլ միննէթտարանէ եատ էթմէլլիլի :

Պու վէրասէթիմիլի նազար ը տիգգաթա ալալըմ : էվվէլա՝ Վարդանանց մուհարէպէսի պէյնիմիլտէ միլլի պիր իթթիլա ը տէրունի (գի տակցութիւն) մէյտանա կէթիւրմիլ տիր : Մաղլուկիյէթտէ դալէպէ, գաաֆտա գուվվէթ օլտուղունը պա թէճրիպէ իսպաթ էթմիլիլ տիր : Պէօյիւք ըչսուլ իլէ պէրապէր պիլգտէ տէյէպիլի ըիկ, «Վէֆաթ էտէնլէր կիպի՝ ամմա իշթէ եաշայօրըզ, թէէտիպ օլունուկտա էօլտիւրիւլմէյէն քիմսէլէր, մահգուն օլուպտա՝ տաիմա մէպուրը քիմսէլէր կիպի իկ» : Վարդան վէ անըն ըէֆիլէրի հազիգաթէն էօլմէմիլ տիրլէր, անլէրտէ թահսին վէ թէպիւք էթտիլիմիլ իտէալար, հայաթլարընտա միւշահէտէ էթտիլիմիլ ալիճէնապ վէ նէֆսինքեար ըուհ ասլա էօլէմէկ : Միլլուր էտէն 15 ասը պիր միլտտէթտէ էրմէնի պէհատըր վէ պէհատըրէլէրիմիլ պու

այնի իտէալար թահթընտա իֆա ի խըմէթ էթմիլ տիրլէր : Ուայր, նէ՞ Վարդան, նէ՞ Ղեւոնդ Երէց, նէ՞ Որբէն Որբսոռունի, նէ՞ Վահան Գնունի, նէ տէ Արշակ Պալունի էօլիւ տէյիլ տիրլէր : Սահահ, հիւրըրիյէթ սէյֆինի թութան էլ հարէքէթսիկ տիր, վաթան վէ տինի մուհաֆազա իչիւն թէչիլիկ էտէն պէլիլ տուտազլարտա սիւքիւթ, լաքին միլլի հիւրըրիյէթիմիլ թէր թիպ, թէէմին, վէ թէրվիճ էտէն ալի ըուհլարը ասլա էօլմէմիլ տիր :

Սանիէն՝ Վարդանանց մուհարէպէսի օլ վազթտան պէրու եաշայան միլլէթտաշլարըմըզա ախլազի պիր գուվվէթ նէֆիլ էթմիլ տիր : Ատալէթին պօյնունու գըրմապտան իսէ անըն իչիւն գահմէթ չէքմէյի վէ հաթթա էօլմէյի պիլէ թէրճիհ էտէրիկ : Ըֆֆէթ եա ըրգըմըզտան վազ կէչմէտէն իսէ՝ հայաթըմըզ գայ էթմէյի տահա պէօյիւք պախթիյարըլըզ ատտ էտէրիկ : Հէմասըլլարըմըզ օլուկ տա՝ պու ալի թէսալվուրլար իչիւն գուրպան կիթմիլ օլան ատէմլէրիմիլ՝ աթըլտըզլարը ըրմազլարտան, թէլէֆ օլտուգլարը աթէչլէր իչինտէն, վէ պիմէճալ տիւշտիւքլէրի գուլար արասընտան գալգընլարտա շէհատէթ էթսինլէր : Վարդան վէ անըն տօսթլարընըն Արտաշատ մէճլիսինտէն դատտար Յազկերտէ կէօնտէրտիլէրի խապէր հալա գուլազալըմըզտա եանգօ վէրմէքտէ տիր : «Պու իմանտան հիչ պիր քիմսէ պիլգի թէպիտ էտէմէկ, նէ՞ ատէմլէր, նէ՞ աթէչ, նէ՞ գըլըճ : իշթէ ճէսէտիմիլ հուղուրընտա տըր, իսթէտիլինի եապի, սէնտէն էգիյէթ՝ պիլգտէն սապը, սէնին գըլըճըն վէ պիլգիմ պօյունլարըմըզ :»

Սալիսէն՝ Աւարայըն գահրի մաղլուկիյէթի պիլգէ տինի հիւրըրիյէթ վէ իման մէթանէթի պախշ էթմիլ տիր : Աճէմլէրին իլք վէ սօն գաստլարը էրմէնիլէրին թապի օլտուգլարը տինի քէօքտէն սէօքմէք, վէ իզրար վէ գապուլ էթտիլէրի իմանը քեամիլէն մահվ էթմէք իտի : Մուվաֆֆազ օլսալար իտի աճէպա հալըմըզ նէ՞ օլաճադ իտի : Զիքը ի ճէմիլինիլ միւպարէք օլսուն, է՞յ Յուվսէփ Կաթողիկոս վէ Ղեւոնդ Երէց, Մուրըն Վարդան վէ անըն 66,000 ճէնկեալէրլէրի, իմանը պաշլայան վէ թէքմիլ էտէն Զաթտան սօնրա՝ Գրիսթիան իմանըմըզ իչիւն սիլգէ միննէթտարըզ : Սիլին էօլիւմիւնիւք պիլգիմ հայաթըմըզա սէպէպ օլտու, մաղլուկիյէթիլիկ պիլգիմ ֆիլթիւհաթըմըզա եօլ աշտը :

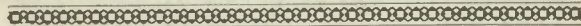
Աւարայր գահրէմանընըն պիլգէ թէրք էթ-

տիյի Բրիտիան մեթանէթինէ պագընըզ: Թա-
պի օլուպտա սէվտիյի Բապպընա իմանը օլ գա-
տար սապիթ, վէ սէվտիյի միլլէթինէ մուհապ-
պէթ վէ Թախսիսիյէթի օլ գատար տէրին իտի
քի՝ Աճէմ մէլիյի Յազկերտին հուզուրընտա
տուրտուղունտա՝ Ֆէթհ օլուհմազ պիր բուհ ի-
լէ շէօյլէ պէյան ը էֆքեար էթտի: «Ալլահտան
գապուլ էտիպ՝ Անըն աղզընտան էօյրէնտիյիմի
պաթըլ ճէլալ իչին սաթամամ: Ինքեար էտիպ
Ալլահսըզ եաշամագտան իսէ՝ էօլմէքլիյէ հա-
զըրըմ»: Իշթէ Ազիզ Վարդանըն հէր պիր էրմէ-
նիյէ պրագտըղը փէյղամ: Պու գաթ էօլմիւշ ի-
քէն պիլէ հալա սէօյլէյօր, զերա անըն էօրնէ-
յինէ իմթիսալ էտիպ տէ եաշայանլար փէք չօզ
օլմուշ տըր, վէ նատիր տէյիլ տիր օլ կիպիլէր
քի ձօն Պընեանըն Պէտֆօրտ մահպէսինտէն եազ
տըղընը ալնէն Թագրիր էյլէմիշ տիրէր,
«Ալլահն եարտըմըլլէ վէ պու Ֆանի հայաթըմ
տէվամ էտէր իսէ՝ իմանըմը ինքեար էթմէք-
տէն իսէ՝ գաշլարըմտա եօսուն պիթէնէ գատար
պուրատա տուրմաղը թէրծիհ էտէրիմ»:

Իմտի հէր տէֆա Վարդանանց գահրէման-
վարընը վէ անլէրին միլլէթէ իֆա էթտիքլէրի
խըտէմաթը թէգէքքիւր էթտիյիմիզտէ՝ ու-
նութմայալըմ քի անլէրին իզհար էթտիքլէրի
ալիճէնապ վէ Ֆէտաքեար բուհա հալ ը հազըր
տա ազիմ պիր իհթիյաճ վար տըր: Անլէր կիպի
ալաթ ը հարպիյէ իսթիմալընա սաթի իհթիյաճ
եօզ տըր, լաքին սալահ վէ ատալէթէ կէօրէ,
ըֆֆէթ վէ մէթանէթ իլէ մուհապպէթ վէ նէֆ-
սինքեարըզ իլէ եաշամագ հէր պիր Հայ իչին
գարուրի տիր:

Պ. Պ. ԱճէՄԵԱՆ

Շէմլան Որքանց

ՐԱՆՆԻԻՄԱՆԸՆ ԹԱԼԷՊԻ

Բահնիւմանըն աթիտէքի նօմէրօլարը նէգ-
տիմիզտէ տիւքէնմիշ օլտուղունտան անլէրտէն
իտարէ խանէմիզէ կէօնտէրմէք իսթէյէնլէր օ-
լուրսա չօզ մէմուլնիյէթլէ գապուլ էտէրիզ:

1924ին 11ինճի նօմէրօլար վէ

1915ին 2, 4, 12, 13, 14, 19, 31, 39 40,
46, 48 նօմէրօլարը:

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

Ֆիրէնկի վէ ԹէվէրիիՍ

Կէչէն պէնտիմիզտէ Փրէնկ իլլէթինին զու-
հուրը վէ անըն իւշ տէվրէլէրի հագգընտա եազ-
մըշ իտիք: Պու իլլէթին էն տէչէթլի հալի ա-
նըն Թէվէրիիս էտիմէք խասսիյէթի տիր: «Փէ
տէրլէրին կիւնահընը եէտի սիլսիլէյէ գատար
օղուլարը իւզէրինտէ աբայաճաղըմ» տէնիլէն
սէօզտէքի հիքմէթ զանն էտէրսին պու իլլէթ ի-
չին եազըլմըշ տըր: Իլլէթլի վալիտէյին պէ-
լասը էվլատա վէ Թօրունլարա տախի սիրաէթ
էտէր: Պու եօլտա տըր քի պիր չօզ սուչսուզ վէ
լաքին պախթսըզլար թէօրէմէքտէ վէ պէչէրի-
յէթ աբասընա աթըլմագտա տըրլար: Պու կիպի
լէր նէֆրէթ իլէ տէյիլ՝ մէրհամէթ վէ իշ-
թիրաք ը հիսս իլէ պագըլմալը տըրլար: Անլէ-
րին հիչ պիր գապահաթը վէ մէսուլիյէթի օլ-
մատըգտան մատա քիմսէյէ պիր զիյանլարը տա
խի եօզ տըր: Ֆիրէնկի իսմի Թագըլան հէր քէս
տէն գաշընմագ մէսէլէսինին պաթըլ վէ պիլմէ-
մէզլիք նէթիճէսի օլտուղու պու եօլ իլէ տախի
մէյտանա չըգար: Իւչինճիլ տէվրէտէ Փիրէնկի
պուլաշկան օլմատըղը կիպի թէվէրիլէսէն ա-
լընմըշ նէվի ասլա պուլաշկան տէյիլ տիր: Սա-
զընմագ գաշմագ պիւսպիլիւն ապէս տիր:

Թապիաթըն չաշմագ գահրէլէրի պուրա-
տա տախի գահիր օլուր: Ֆիրէնկի իլէ անա բահ
մինտէ դէհիրլէնմիշ չօճուզ գաթէն 100տէ 70ի
տօղմատան թէլէֆ օլուր: Թապիաթ միւսաատէ
էթմէզ քի օնլար տիւնեայա կէլսիլէր: Պա-
գի գալան ագալլիյէթ տախի տահա սապի իքէն
թէլէֆ օլուր: Եաշայապիլէնլէր իսէ աթըզ օ
իլլէթէ գարըն գօյաճագ հայաթ գուվվէթինէ
մալիք օլանլար, տահա տօղրուլը իլլէթ զիյան
վէրմէյէճէք տէրէճէտէ խաֆիֆլէնմիշ վէ եուֆ
գալմըշ օլանլար տըրլար:

Թէվէրիիս իլէ խասթա օլուպ եաշայան-
լարտա պիր Թագըմ ալամէթլէր կէօրիւլիւր քի
ինսան նէ իսմ վէրէճէյինի շաշըրըր: Լաքին
Թապիպլէր Ֆէնէն օնա տա Փիրէնկի տէյիպ
կէչէրլէր: Էքսէրիյէ քէմիքլէրտէ աղըրլար վէ
սըզըլար, տէրիտէ պիր Թագըմ պէրէլէր վէ խաս
Թալըզլար գուհուր էտէր: Պագէն պէյն վէ ա-
սապէլէրտէ գաիֆլիքլէր կէօրիւլիւր, վիճու-
տըն պաշգա հիչ պիր եէրինտէ պիր ալամէթ

օլմայրապ եալընը կէօղիւն կէօրմէք գուվէթի-
նին էքսիւմէսի եախօտ պագար քէօր օլմասը,
պիր թարափտա եալընը սէրթմէ պիր շիշ օլ-
մասը, քէմիքլէրտէն պիրինին պիր նօգթասըն-
տա գալընլաշմասը, պագէն տէ ալագլարըն էօն
թարափընտա սալիհի եարալար աշըլմասը օլուր
քի ատի վէ խարիճի թէտավի իլէ սաղալմագ:
Պու կիպի հալլէր չօգ տէֆա էհալի լիսանը իլէ
գան պօղուգլուղու թապիր օլունուր:

Թէվէրրիւսէն օլան սիֆիլիս Թիւրքիանըն
պաղը չհհրէրինտէ օ գատար չօգ եալըլմը է-
տի քի օ չէհրտէն օլան առէմլէրին չօղունտա
պիր նէվ գան պօղուգլուղու միւշահտէ օլու-
նուր իտի: Պու իլլէթ փէտէրտէն էվլատա կէ-
չէր իքէն օ գատար եուֆգալըպ խաֆիֆլէնիօր
քի չօղարընտա զիյանսըղ ուֆագ պիր պէրէ,
եա տէրի րահաթսըղըղը եա սըղտան էօթէ կէչ
մէկ: Պունլարը ֆիրէնկի թէսմիյէ էթմէք վէ օ
չիրքին լուղէթի իւղէրլէրինէ թագմագ տօղրու
տէյիլ իսէ տէ ֆէնն լիսանընտա չօգ քէրրէ տիգ
գաթսըղգա գուլլանըլըր, վէ լաքին պու կիպի-
լէրի տէ, հէնուգ թագէ ֆիրէնկի ալմը քիմսէ-
լէր իլէ գարըշտըրըպ հիւքմ էթմէք տօղրու տէ-
յիլ տիր:

Թէտավի ճիհէթինէ կէլինտիքտէ, էն էվ-
վէլ տիգգաթ օլունաճագ չէյ պաշլատըղընտա
հագիգաթէն պու իլլէթին օլուպ օլմատըղընըն
թայինի տիր: Ոլ պիր եարայը պունուր իլէ գա-
րըշտըրմամալը վէ իլքինտէն թամմ թէշիս օ-
լունմալը տըր: Պիգ հիշ սիֆիլիս օլմամը քիմ-
սէլէրին քէօր քէօրինէ սէնէլէրճէ թէտավի ալ-
թընա գօնուլտուղունա չօգ տէֆա րասթ կէլմիշ
իլ:

Եէնի իճատ օլմուշ օլան 606 վէ էմսալի ի-
լաճլար իլլէթին ալամէթլէրինի չափուճագ գա-
իլ էթտիյի իչիւն չիֆա վէրիճի տէյու թէլագգի
օլունարագ չօգ իհմալիյէթ վէ զիյանա պա-
տի օլմուշ տըր: 606 իլէ պէրապէր էսքի թէտա-
վի ագալի 18 ալ տէվամ էտիլմէլի տիր վէ օ
գէման չիֆա պուլապիլի: Շախսի թէճրիւպէ-
միլ իլէ չիֆա պուլուպ էվլատլար սահիպի վէ
սաղլամ զիւրրիյէթ սահիպի օլանլարը պիլի-
րիլ, չու շարթ իլէ քի չիֆա պուլտըմ գանը
իլէ թէրք էթմէսինլէր:

Պու մէսէլէ հագգընտա եաղմագտան ասըլ
մագսէտիլ պու իլլէթին ֆէննի թարափընը
էհալիյէ էօյրէթմէք տէյիլ տիր, լաքին իճթի-

մաի անագալար միւնասիպէթի իլէ պիլինմէսի
լագըմ օլան պաղը խուսուլարը թէշտիտ էթմէք
տիր:

Էվվէլա, Սիֆիլիստէն սագընմագ հէր պիր
կէնճին էն մուհիմմ վէ էն աղըր վագիֆէսի տիր:
Պիր խաթա, պիր կիւնահ պիր տիգգաթսըղըղ,
տէյիլ եալընը օնու իճրա էտէնին իլլա օն-
տան սօնրա կէլէն սիլսիլէնին խարապընա սէ-
պէպ օլուր: Հէր պիր կէնճ պիլմէլի տիր քի պիր
պիլթիւն նէսլին տամարլարընա զէհիլ իլգա էթ
մէք թէհլիքէսի իլէ օյնայօր: Էհէմմիյէթ վէր-
մէտիյի պիր հարաքէթի իլէ օն գաթ գաթիլ օ-
լապիլի: Պէօյլէլէր սօնրատան ճիյէրփարէլէ-
րինին հալաթ թէլլէրինի էլլէրի իլէ քէստիլի-
նի կէօրիւպ ֆիղան էտէճէլէր տիր: Սէվկիլիւ
լէրինի մատտի վէ մանավի պէօյիւք պիր պէլա
իչինէ աթտըղընը կէօրիւպ պիլթիւն էօմրիւն-
տէ էլլէրինի տիլլէրինէ վուրաճագ, լաքին օ
պէչ տագիգէ արթըգ կէրէ տէօնմէյէճէք տիր:
Պիր խաթա՝ աիլէսինի վէ այնի զէմանտա պէչէ
րիյէթի պիր պէլա իչինէ աթապիլի:

Իքինճի: Հէր սիֆիլիս իսմի թագընան քիմ
սէտէն գօրգուպ նէֆրէթ իլէ գաշաճագ սէպէպ
եօգ տըր: Էվվէլճէ զիք օլունուղու կիպի իւ-
չիւնճիւ տէվրէտէ վէ թէվէրրիւսի օլանլարտա
պուլաշմագ գօրգուսու եօգ տըր: Պունտան 25
30 սէնէ էվվէլ ֆիրէնկի օլմուշ տէյու նաղ օ-
լունան եա գանն օլունան պիրինտէն գաշըպ սա
գընարագ անը տէրտլէրի իչինտէ թէրք էթմէք,
պէօյիւք պիր գուլմ վէ գապահաթ տըր: Սալթ
պիր իսմտէն ալտանըպ պէօյլէ վէլիւմ նէթի-
ճէլէր չըգարմագ չիրքէթ ի պէչէրին ալագա զին
ճիրլէրինի գըրար: Իսմ չիւպհէսի իլէ առէմլէր
հիւքմ էտիլմէմէլի վէ այնի զէմանտա պիր ա-
իլէ տախի չիւպհէ ալթընա գօնուլմամալը տըր:

Իւչիւնճիւ: Պու սըրատա թապիպլէրին վա
գիֆէսի նաղիք վէ աղըր տըր: Թապիպ հէմ իլ-
լէթի քէտավի էթմէյէ հէմ օ խասթանըն էթ-
րաֆընտաքիլէրի մուհաֆագա էթմէյէ, հէմ տէ
խասթանըն սըրրընը սագլամագա մէճպուր
տըր: Հիշ պիր միւնասիպէթիլ թապիպ քէն-
տինէ միւրաճաթ էթմիշ վէ հալինի սէօյլէմիշ
օլան խասթանըն սըրրընը ախէր պիր քիմսէյէ
ֆաշ էթմէյէ հագգը եօգ տըր: Շիւպհէ վէրէճէք
պիր սէօգ պիլէ սէօյլէյէմէկ: Պու գաստի պիր
ճիւնայէթ օլուր, եինէ տէ պաշգալարը մուհա-
ֆագալա տա պօրճըլ տըր: Իշթէ պու իքի աղըր

մէսուլիյէթ ալթընտա թապիպ էգիլիր: Թապիպ լէր ֆէննի լուղէթ գուլանարադ իհթիմալէն թա էնտատընտան, ուֆադ պիր էսէր թէվէր-րիւս էթմիշ քիմսէյէ սիֆիլիս տամղասընը պա-սար: Լաքին պուռնու էհալիյէ սէօյլէմէսի հէմ ֆաիտէսիդ, հէմ օ քիմսէյէ վէ աիլէսինէ գարըն էն պէօյիւք խըյանէթ տիր: Պուլաշմադ իհթի-մալի օլմայան սըրալարտա թապիպ աղղընը գա-փամալը տըր: Իւշիւնճիւ տէվրէլէրտէ վէ թէ-վէրրիւսէն պիր էսէր վար գանն էթտիյի սըրա-լարտա հիշ պիր սէօղ սէօյլէմէմէլի տիր: Պու-լաշկան օլտուղու զէմանլարտա տախի սըրը ասլա ֆաշ էթմէյէրէք էթրաֆընը մուհաֆազպ էթմէք չարէլէրինի պուլմալը տըր:

Պիր միսալ իլէ իղահ էտէլիմ: Պիր կէնճ պու իլլէթէ միւլթէլա օլուպ թապիպէ միւրա-ճաաթ էյլէր: Թապիպ օնուն պիր աիլէ իշինտէ եաշատըղընը վէ հէր քէս իլէ միւնասիպէթի օլ-տուղունու պիլիր: Լաքին անը իլան էտիպ աի-լէյի վէ շէհրին էհալիսինի անտէն սաղընտըրմա դա հազզը եօդ տըր: Պու եօլ իլէ հէմ օ կէնճի վէ հէմ օնուն սիլսիլէսինի էօլտիւրմիւշ օլուր: Անճադ օ կէնճէ նիճէ եաշայաճաղընը թարիֆ էտիպ գանընը իլաճլար իլէ տէհհալ զիյանո հալա կէթիւրմէք իլէ օ վազիֆէյի իֆա էտէր: Տօզթօր էյէր պու սըրը ֆաշ էտէր իսէ ար-թըդ իլլէթի օլան հիշ պիր քիմսէ թապիպէ միւրաճաաթ էթմէյէ ճէսարէթ էթմէդ վէ պէշէ-րիյէթ տահա տէհշէթի պիր պէլա իշինէ տիւ-շէր: Պիր թարաֆտան խայր էտէյիմ տէր իքէն աիլէր թարաֆտան տահա պէօյիւք մաղարրաթ մէյտանա կէթիւրիւր:

Ախէր պիր միսալ տահա զիքըր էտէլիմ: Ֆի-րէնկիյէ թութուլմուշ պիր կէնճ պիղէ միւրա-ճաաթ էյլէտի քի պիր այ սօնրա թէէհհիւլ էտէ-ճէք իտի: Տիւյիւն կիւնիւ գարարլաշտըրլմըշ հէր շէյ հազըր իտի: Պու իղտիվաճա միւսաա-տէ էթմէք աշըգտան պիր ճինայէթ իտի: Խա-պէր վէրիպ մէն էթմէք՝ օ տախի գաթիլլիք տէ-րէճէսինտէ պիր ճինայէթ իտի: Իշթէ էն միւշ-քիլ, էն նազիք պիր վազիյէթ: Պու սըրատա եա-փաճադ պիր եօլ վար իտի: Օ կէնճէ թէնպիհ էյ-լէմէք քի «Կիթ քէնտիլիյինտէն պիր եօլ վէ սէ-պէպ պուլուպ պու իղտիվաճա մէն էյլէ... Թա սօն նիքեահ կիւնիւնէ գատար պիր շէյ սէօյլէ-մէմ, լաքին նիքեահա տուրտուղունու կէօրիւր իսէմ կէլիր մէն էտէրիմ»: Օ վազըթ անճադ թա պիպ իքի շէրրին էհվէնինի սէշէպիլիր վէ կէլին

օլան պաքիրէյի տէ պիրլիքաէ էօլտիւրմէքաէն իսէ կէնճի էօլտիւրիւպ՝ պիթիւրմէլի իտի: Պէօյ լէճէ քէնտիլիքլէրինտէն տիւյիւն մէն օլուն-տու:

Բեաշքի էհալիմիդ արասընտա պէօյլէ ճի-նայէթլէրի իրթիքեապ էտէճէք կէնճլէր պու-լունմասա իտի: Լաքին օնլարըն պուլունմասը պիլէ թապիպին քէնտինէ թէվտի օլունան էս-րարա խըյանէթ էթմէսինի թէպրիյէ էթմէդ:

Ա. ՆԱԳԻԱՇԵԱՆ

ՇԱՐԳԻ ՄԻՈՒԹԻԻՆԸՆ ՆԸՍՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ ՄԻԻՆԱՍԷՊԵԹԻՅԼԷ

Ֆիլատէլֆիատա Յունիս 3-6յա գատար ագտ էտիլէն Ամէրիգա էրմէնի ինճիլի քիլիսա-լարը Շարգ իթթիհատընն սօն թէճէմմիլի իթ-թիհատըն եիկիրմի պէշ սէնէլիք Յորեկանը զիքրինէ թախսիա էտիլմիշ իտի: Պու թէճէմմիլ տէ Միուլթիւնըն Ուսթըր Բիլիսասընըն չօպա-նը Վեր. Պետրոսեան վէ Միուլթիւնըն իլը միւ-էսսիսլէրինտէն «Կոչնակ»ըն միւլէլիֆի Վեր. Պէննէեան «Հայ Աւետարանական Միուլթիւնը Բսան եւ Հինգ տարիէն ի վեր» մատտէսի իւ-ղէրինէ միւլէսսիր վէ ֆաիտէմէնտ նուլթլար ի-րատ էթտիլէր:

Վեր. Պետրոսեան սէօյլէյէրէք տէտի քի՝ Ամէրիգա էրմէնի ինճիլի Բիլիսասըն պուն-տան եիկիրմի պէշ սէնէ վիվլէ Ուսթըր Բիլի-սասընտա թէվէլլիտ էթմիշ տիր: Անըն ասըլ պաշլանղըճ իսէ 1881տէ Ուսթըր Փրօթէսթան-լարընըն պիլիւնին խանէսինտէ էտիլէն պիր տուա ճէմիյէթինտէ օլմուշ տըր: Տուա ճէմի-յէթի Ամէրիգա էրմէնի ինճիլի Բիլիսասընըն վալիտէսի տիր: Իթթիհատ կիթտիքճէ պէօյիւ-յէն պիր հայաթ կէօսթէրմիշ տիր: Պու կիւն 25-30 քիլիսա վէ միւշընլար անըն աղասը տըր-լար: Օ աթիտէքի հարաքէթ վէ նէթիճէլէրի թէվ լիտ վէ սէվզ էտէն գուլվէթ օլմուշ տըր:

1.— Կոչնակ զաղէթասը իլը տէֆա պու տաիւրէտէ մէյտանա կէլտի: 2.— Պիր վազթ Ֆի-լատէլֆիատա նէշը օլունուպ գըսաս վէ լաքին միւլֆիտ պիր հայաթ տէվր էթմիշ օլան «Եկե-ղեցի» զաղէթասը, քէզա էրմէնի թէպլիր ի պէ-շարէթ շիրքէթինին իւշ այլըդ «Լրատու» զաղէ-թասը անըն մէյվէլէրի տիրլէր: 3.— Մուհարէ-պէյի միւլթէազզըպ միլլէթ մէնֆաաթընա ի-տիլէն հանգանակուլթիւնլէրէ իշթիւրադ էտիպ՝

անլերի թէշվիդ էթմիշ տիր: 4.— 1913տէ փրա-
վիտէնստէ թէճէմմիւ էտէն Իթթիհատ մէճլի-
սինտէ իւք տէֆա օլարադ Աւետարանչութիւն
(Միսիօնէրիք, թէպշիր ի պէշարէթ) մէսէլէսի
մէվզու ք պահա օլտու վէ պու կիւնքի Աւետա-
րանչական Միութիւն անըն սէմէրէսի տիր: 5.—
Քիլիսալարըն սէնէվի պիւտմէսի 55,000 տալէր
տիր: Պու մէպլաղըն անճադ 5000Ի Ամէրիգան
Հօմ Միշընլարը թարաֆընտան վէրիւիյօր: Պու
տախի անըն տէրունինտէ իշլէյէն իւահի ըու-
հըն գուվվէթիւնին պիր իշարէթի տիր: 6.— 1921
տէ Զանասիրաց վէ Կանանց շիրքէթլէրինի՝ իթ-
թիհատ քէնտի հիմայէսի թահթընա ալտը:

Պունլարտան մատա Միութիւնըն տօլայը-
տան մուհիմ ֆարտէլէրի տէ օլմուշ տըր: Մէ-
սէլա, պիր չօդ շախալարըն Միութիւն վասըթա-
սըլա պիր արայա կէլիպ անըն իշինտէ իշլէ-
մէլէրիյլէ, էրմէնի էհալիսինէ սաքիթ պիր սու
րէթտէ իթթիհատ տէրսինի էօյրէթմիշ տիր:
Երկիրմի պէշ սէնէնին թէճրիպէսի պունու կէօս
թէրիյօր: Միութիւնը միւսաֆիր էտէն քիլիսա-
լար խուսուսի սուրէթտէ անըն թէէսիրինի հիսս
էթմիշլէր, վէ քէնտիլէր կիպի պաշգա քիլիսա-
լարըն տա այնի իշտէ չալըշտըլարընը անլա-
յըպ եէնի պիր շէվզ ու զայրէթ իլէ իշէ սա-
ըլմըշ տըրլար: Քէզա, էճնէպիլէր իւղէրինէ
թէէսիր էտէրէք էրմէնի միլլէթի հագընտա
եիւքսէք թասաւվուր վէրմիշ տիր:

Պիդ՝ էրմէնի Աւետարանականութիւնընըն
ըուհանի ֆիքրինի հըֆդ էտէրէք չօդ իշ կէօրէ-
պիլիւրիդ: Միութիւն շու իւշ նօդթալարա մու-
զայէտ օլմալը տըր: 1.— Միւթէպլլէմ բուհ-
պանլար, 2.— Տուանըն մանասը, 3.— Ինճիլի
վաղըն մանասը, եանի պիւթիւն տիւնեա իշին, վէ
էրմէնիլէր իշին խաշա կէրիւմիշ Յիսուս
Քրիստոս, 4.— Պիդ տախիմ քէնտի քէնտիմիդի
իմֆեանիյէթսիդիլէր գարշըսընտա պուլմուշ
իդ, վէ պու մէվզիմիդտէ գալմալը իդ, զիրա
ղայր ի միւմքին կէօրիւնէն շէյլէրլէ օղրաշտըգ
ճա թէրադըր էտէրիդ:

Վեր. Պէննէեանըն սէօզլէրի տէ մուլթա-
սարէն պէր վէճհի աթի տիր:

Օթուդ սէնէ էվվէլ պու տիյարտա պուլու-
նան էրմէնիլէր չօդճա պէքարլարտան իպարէթ
օլուպ՝ արալարընտա հիշ պիր բուհանի իշ եօդ
խտի: Օ գէման Մր. Հիշֆիլտին նէգարէթի ալ-
թընտա պիր գաշ մահալլարտա Միշընլար ա-

չըլտը: Վեր. Ատատուրեան, Վեր. Սանդիկեան,
Վեր. Պէննէեան պու միշընլարտա չալըշան իւք
վաղլէրտէն իտիլէր: Պէօյիւք գըթալտան սօն-
րա էրմէնիլէր ազըն ազըն կէլմէյէ պաշալտըգ-
լարընտա վաղիյէթ քիւլլէյէն տէյիշլիտի, շէօյ
լէ քի տէօրթ պէլլի մէրքէզտէ, Պօսթոն, Նիւ
Եօրք, Ուսթըր վէ Փրապիտէնստէ նիգամի քի-
լիսալար թէշքիլ օլունտուլար: Երկիրմի պէշ
սէնէ էվվէլ գաղուլարըն պէօյիւլիւպ իհթի-
յաճլարըն արթմասը իւղէրինէ՝ Վեր. Պէննէեա-
նըն թէլգիլիլէ էրմէնի Ինճիլի Իթթիհատըն
թէշքիլինէ լիւզում կէօրիւլտիւ: Վէ պու մագ-
սէտէ Ուսթըր Մարտիրոսաց քիլիսասընտա պիր
թէճէմմիւ թէրթիպ էտիլիպ Վեր. Պէննէեան,
Վեր. Սանդիկեան վէ Վեր. Պաղոյեան թարա-
ֆընտան էտիլէն թահրիբի նութըլարտան սօնրա
իւք տէֆա օլարադ Միութիւն թէշքիլ էտիլտի:
Մէքքիւր տէօրթ քիլիսալար տախի անըն իւք
ազալարը իտիլէր:

էրմէնի Ինճիլի Իթթիհատընըն կոչումը նէ՞
տիր: Անըն կոչումը իսմինի թէշքիլ էտէն իւշ
լուղէթլէրլէ պէյան օլունուլօր:

1.— Երմէնի: Պու պիր էրմէնի թէշքիլաթը
տըր վէ էրմէնի իշին տիր: Անըն իշ մէյտանը
էրմէնի միլլէթի տիր: Անըն մագսէտի էրմէնի-
յի խէլաս էտիպ իհեա էտիլմիշ պիր հայութիւն
մէյտանա կէթիւրմէք տիր:

2. Ինճիլի: Օ միլլի, սիյասի եա տա խայր-
խահանէ պիր թէշքիլաթ տէյիլ, իլլա ինճիլի
պիր թէշքիլաթ տըր: Անըն Ինճիլի իսէ պիր
շախա տըր — Յիսուս Քրիստոս: Անըն մագսէտի
միլլէթէ պիր շախա ինճիլի վէրմէք տիր:

3.— Իթթիլիա: Իթթիհատ տէյերէք միա-
ձեւութիւն տէյիլ, իլլա ահէնկ, շէրաքէթ ան-
լամալը իդ: Պու նէվ իթթիհատը միւմքին գը-
լան՝ վիճուտտա օլտըղը կիպի՝ Փարգըլ ազա-
լարըն տէրունինտէ մէվճուտ օլան այնի հայաթ
տըր:

Կիրակի ազալմընըն պու սօն թէճէմմիւի
Միութիւն թէճէմմիւլէրինին սէմթ իւր բասը ի-
տի: Սօլօլար, գուալր թէրէննիւլէրի, վէ պօ-
րու տէլալէթիլլէ էտիլէն էհալի թէրէննիւլէ-
րի անը ճալիպ վէ միլթէէսսիր գըլըյօր իտիլէր:
Քիլիսալը տօլտուրմուշ օլան գալապալըպ թագ-
վիյէ էտիլմիշ օլարադ խօշ թէէսիրլէրլէ էվլէ-
րինէ ալտէթ էյլէտիլէր:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՀԱՏԻՏԵԱՆ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՀԱՐՊՏԱ ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ԶԱՅԱԹԸ

1914-տէն պէրրու հարպ, իւլէթ, աճըզ վէ թապիւթըն մէյտանա կէթիւրտիյի աֆէթլէր-տէն 62 միլիոն ինսան թէլէֆ օլմուշ տըր: Ուո-շինկթօնտա ումումի Կարմիր խաչ իթթիհատը ըէիսի սանիսի պէօյլէ պիւր բափօր վէրէյօր: 9 միլիոն հարպտա էօլէնլէ, 9 միլիոն տախիլի մու հարէպէլէրտէ, 6 միլիոն գըթլըզ վէ աճըզ-տան, 40 միլիոն սարի իւլէթլէրտէն վէ 2 միլիոն զէլզէլէ, թուֆան վէ սաիւրէտէն էօլմիւշ տիւր: 1918 Մայիստէն 1919 Մարտընա գատար ինֆլու էնգատան վէֆաթ էտէն 25 միլիոն քիշի օլմուշ տըր: Եալընըզ Հինտիսթանտա 13 միլիոն առէմ թէլէֆ օլմուշ, Աֆրիգատա պազը էօլբէլէր սիւփրիւմիւշ տիւր, լաքին պիւր հիսապ ալընա-մամըշ տըր:

Մ. Ամէրիգատա 1918-1919տա վէֆիյաթ 550 պին օլմուշ: 1922տէքի ինֆլուէնգա խաֆիֆ օլտուղու հալտէ ինկիլթէրրատա 17,000 գուր-պան կէօթիւրմիւշ տիւր:

Բուսիանըն հիսսէսի էն պէօյլէր տիւր. չիւնքի օրատա հէմ ումումի, հէմ տախիլի մու-հարէպէլէր, իւլէթ վէ գըթլըզ հէփ պիւրիքտէ իշլէմիւշ տիւր: Ուոսուսա տախիլի մուհարէ-պէ վէ գըթլըզ էն զիյատէ Բուսիատա ճարի օլ-մուշ տըր: Տախիլի մուհարէպէտէն զիյան վէ-րէն ախէր մէմլէքէթ տէ Զին տիւր:

1914տէն 1924է գատար Բուսիատա ճան գա-յաթը 20 միլիոն օլմուշ տըր: 1914տէ Բուսիա էհալիսի 150 միլիոն իտի, տէմէք քի էհալիսի-նին 7տէ պիւրի թէլէֆ օլմուշ տըր:

ՄԵՔԹՈՒՊԼԱՐՏԱՆ

Լօս Անկէլէտտէն. —

Սէվկիւլիւ խօճամըզ,

Զաթընըզըն Նօ. 13 Բահնիւմատա «Հայ Գահրամանլար» սէր լէվհալը պէնտինիզի օդու տոււմ, վէ չօգ սէվինտիւմ քի օլ եպիսկոպոսա էօյլէ կիւղէլ ճէվապընը վէրմիշ իտինիզ: Վէ պէնտէնիզ պիւր Զէյթուլու օլտուղում հալտէ չօգ արգու էտէր իտիւմ քի Զէյթուլուլարըն գահրամանլըզարընը տա զիքը էտէիտինիզ, ա-ճէպա օլ հէր էրմէնիյէ մալիւմ օլանը նիշիւն հիշ զիքը էթմէմիշ իտինիզ: Էվվէլլէրի Զէյթուլն պիւր չօգ ֆիւթիւհաթլար էթմիշ իտի իսէ տէ էն

պէօյլէյիւ 1895-1896տա իւղէրլէրինէ կիտէն 11,000 նիզամի ապէրլէր վէ պաշը պօզուզ թիւրքլէր վէ չէրքէլլէրէ գարշը 65 կիւն նիզա-մի մուհարէպէ էյլէտիլէր վէ անլէր Զէյթուլու ալամատըլար, Զէյթուլուլար իսէ գըշլայը գապթ վէ 300 ապէրլէրինի էսիւր ալտըլար, վէ էնճամընտա գանլը գըրմըզը Համիտ, ալթը գօն սօլլար կէօնտէրիպ սուհէ էյլէտի վէ Զէյթուլուլարըն պազը թէլիֆլէրինիտէ գապուլ էյլէտի իտի. եանի Ուրիւթիան գալմազամ կէօնտէրտի պիւր վազըթ իշիւն: Վէ լաքին չիմտի ահ, չիմտի նէ օլտուլար վէ նէրէտէ գալտըլար, վէ պիւրիւմ քի անլէր ալտանտըլար վէ պատուէլիլէրին վէ եպիսկոպոսլարըն սէօղիւնէ ինանտըլար տա թէսլիւմ օլտուլար, եօգ իսէ էօլսէլլէրտէ եինէ մէրտլէր կիպի տէօյլէշէրէ էօլիւրլէր իտի:

Ե. Կ. Մ.

ՃԷՎԱՊ

Պու տէնիլէնլէր տօղրու տըր, լաքին պիւր իմա էտիլէն պէնտտէ անճազ սօն մուհարէպէ էսնասընտա վուզու պուլան գահրամանլըզար-տան պիւր գաշընը զիքը իլէ իթթիֆա էթմիշ ի-տիք:

Յ. Գ. Գ.

ՏԵՐԿՈՒՔԻՄԵՆ. —

Իշսիլլիք էհալիլի փէք տարա տիւշիւրմէք-տէ տիւր: Աճ օլանլար չօղալըյօր հէր կիւն, «Եարտըմ էտին. եէրիւմ եօգ, սօգաղլարտա եա-թըյօրում», տէյէն միւրէճաաթ էտէն էքսիք տէ յիլ տիւր: Ուոսուսա կէնճլէր արասընտա վէրէ-մին չօղալտըզը փէք աճըլը տըր: Կէչէն պիւր ազ շամ պիւր եէրտէն կէճէ կէչէր իքէն սօգաղա ա-թըլմըզ պիւր իսասթայը կէօսթէրտիլէր: Վէրէմ օլտուղունտան քիւշիւք օտասընտան ազըրպասը տիշարը էթմիշ, չիւնքի կէնճ չօճուզլար ճիւմ-լէսի այնի քիւշիւք օտատա պուլունմաղա մէճ-պուր իտիլէր: Պիւր իքի գըզ պիւրիւրիւմ քի 16-18 սիննլէրինտէ, ահ, նէ՛ աճընաղլը տըր: Էվլէրի նէմնազ, չամաշըրը օրտա, եէմէք օրտա, եա-թազ օրտա, 5-6 քիշի այնի եէրտէ եաթմաղա մէճպուր տըրլար: Պիւրի կիթտիւմ քի, արթըզ էօլիւյօրում, տէյու գօնշուլարը թօփլամըշ, Զաւաաէր գըզլարըմըզա իսապէր կէօնտէրմիշ ի-տի, կիթտիլէր թէրէննիւմ էթտիլէր, լաքին քէն տիսի օթուրմուշ: Էվ տօլու իտի, ճիւմլէսինէ ըէճա իլէ շէօլլէ տէյօր իտի, «Րէճա էտէրիւմ, պանա պազընըզ, կէնճ իմ, լաքին Յիսուս պէ-

նի չաղըրըյօր, կիտէճէյիմ: Լաքին թէվպէ է-
տինիզ, Յիսուսս կէլինիզ»: Պիր վարիզ կիպի
վազ էտիյօր իտի: Իշիտէնլէրին չօղու աղլամագ
տա իտի: Տիկէր գըզ, Խարրուլու, 16-17 եա-
շընտա Հէր զիյարէթիմտէ, կէլիւր, քէյֆի «Յի-
սուսս թէսլիմ իմ» տէր: «Արթըզ էօլէճէյիմ»
տէյօր: Լաքին կիւլէրէք, քէյֆի իլէ:

Գաչ թանէսի էօլտիւ: Պուլարտա եօլտա
տըրլար: Ա՛հ, հալիմիզ նէ օլաճագ, խասթա-
խանէլէր տօլու, եէր եօզ պէօյլէսիլէր տէ տի-
շարըյա սօգազլարա պրագըլըյօր, նէ եափաճա-
ղըզ, «Եա Բապպ Յիսուս սէն նազար գըլ»:

ԿԱՐԱՊԵՏ Ա. ԲԵՐԻԲԵԱՆ

ԻԼԼԵԹԼԵՐԻ ԳԱՐՇԸ ՀԱՐՊ

Բօգֆէլլըր միւլէսսէսսի տիւնեանըն Հէր
թարաֆընտա իլլէթլէրէ գարշը հարպ էթմէքտէ
տիր: Բօգֆէլլըր թէշքիլաթընըն մէսլէքի՝ կէլ-
միշ օլան աֆէթի թէսքին էթմէք իշիւն տէյիլ՝
անըն կէլմէսսին մէն էթմէք իշիւն օղրաշըր վէ
պէօյլէճէ տիւնեանըն Հէր թարաֆընտա խաս-
թալըզլարըն էօնիւնիւ ալմագ իշիւն օլան թէ-
շպպիլսլէրէ եարտըմ էյլէր: Պու եարտըմ տա
իմ մահալի հիւքիւմէթլէր իլէ պէրապէր օն
լարա եարտըմ էտէրէք եափըյօր: 1925տէ Բօգ-
ֆէլլըր միւլէսսէսսի պու ուղուրա 9,113,730
տօլար սարֆ էթմիշ: Նէթիճէ հալինտէ զիքը օ-
լունույօր քի Ամէրիգա տիւնեանընըն պէլասը օ-
լան սարը հիւմա քիւլիյէն տէֆ էտիլմիշ տիր:
Անճագ Պրագիլիանըն շէմալընտա 3 վուզուաթ
օլմուշ: Շիմտի սարը հիւմա Աֆրիգանըն դար-
պի գըլըլարընտա գալմըշ տըր: Օրալարտա 30
միլիօն գատար զէնճի սիյահ Հահալի, ճահիլ ի-
թիգատաթ ը պաթըլէ իլէ տօլու հաթթա վահ-
շիլիյէ գատար տալմըշ տըրլար:

Պուրալարտան տախի իլլէթի մահվ էթմէք
էփէյի կիւմ պիր մէսլէ տիր:

Մալարիայա գարշը օլան հարպ տախի տիւն
եանըն Հէր թարաֆընտա չիտտէթլէ տէվամ է-
տիյօր պուլուն իշիւն սիվրի սինէքլէրի թէլէֆ
էթմէքտէն պաշգա չարէ պուլունամայօր: Պու
կիտիլլէ տիւնեանըն սիվրի սինէք սիլսիլէսինի
իմհա էտէճէքլէր տիր: Սօն վագթլարտա քէշֆ
էյլէտիլէր քի փաթաթէս պէօճէյի տէնիլէն իլ-
լէթէ գարշը գուլլանըլան մալարիա միգրօպընը
տախի էօլտիւրիլյօր: Պու զէհիր Փարիզ եէշիլի
տէնիլէն պիր իլաճ տըր քի եիւզտէ 99 եօլ քէ-

նարը թօղու վէ պիր գըսմտա պու Փարիզ եէշիլի
տէնիլէն իլաճտան սաշարագ մալարիա թօխուճ
լարը էօլիլյօր: Պու ուղուրա 3 միլիօն տօլար
սարֆ օլունմուշ տըր: Պիր չօգ մալարիալը մէվ-
գիլէր էրօփլանտան պու թօղու սաշարագ թէմիզ
լէնէ պիրիլյօր:

Պու միւնասիպէթլէ Ամէրիգանըն գըլըլըզ
վէ սըհհիյէ մուլվէնէթ թէշքիլաթը տախի պէօ
յիւք իշ կէօրմիւշ տիր: Սալթ Բուսիատա 1921-
տէն 1923է գատար 60 միլիօն տօլար սարֆ օ-
լունմուշ տըր: Օ վագթլար 40 միլիօն ինսան
գըլըլըզ վէ իլլէթլէր փէնչէսի իշիւնտէ իտիլէր,
30 միլիօն գատար թիֆուս, եանի լէքէլի հիւմ
մա խասթասը վար իմիշ: Պու հիլէթ կիւնտէ 10
միլիօն ինսան եէմէք վէ իլաճ վէրմիշ տիր:
Պու 60 միլիօն տօլար հիշ տէյիլ 10 միլիօն ճան-
լարըն գուլթուլմասընս սէպէպ օլմուշ տըր:

ՄԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Ամէրիգա. — Շիգալօտա տիւնեանըն Հէր
թարաֆընտան կէլէն էն պէօյիւք Գաթօլիք քի-
լիսէսի մուրախսալարը պէօյիւք թանթանա-
լար իլէ գապուլ օլունմուշ տըր: Նիւ Եօրք շէհ-
րի Փափա վէքիլի Գարտինալ Պէնգանօյա Նիւ
Եօրք Հէմշէհրիլիյի ազատըղը իւնեալընը իհ-
տա էյլէմիշ վէ պու միւնասիպէթլէ Գարտինալ-
լար պէլէտիյէ տախիսինտէ գապուլ օլունուպ
խարիճտէ եիւզ պիւլէրճէ էհալի ալգըլատըղը
կիպի ապէրլէր սէլամա տուրմուշ: Նիւ Եօրք
վալիսի վէ պէլէտիյէ ըէիսի Փափանըն վէքիլի
Պէնգանօնըն եիւզիլիւնիլ էօփիւպ խօշամէտի
նուլթլարը իրատ էյլէմիշ տիրլէր: Պու Գօնկրէ
ուճում Գաթօլիք քիլիսէսինին 26ընճը Պատա-
րագ Գօնկրէսի տիր, 40 մէմլէքէթլէրտէն մու-
րախսալար կէլմիշ տիր: — Ամէրիգատա պիւ-
թիւն սէրվէթ փարա օլարագ 4870 միլիօն տօ-
լար իմիշ, եանի ատէմ պաշընս պէօյիւք քիւ-
շիւք 42 պուլչուգ տօլար սէրվէթ տիւլիլյօր:
Շիմտի էհալիտէն զիյատէ սէրվէթ արթըյօր:
Նիւ Եօրքտա էմլաքըն գըլմէթի 17,119 միլիօն
տօլար իմիշ:

Ֆրանսատա Փրանգըն տիւլմէսի իլէ մալի-
յէ նազըրլարը տախի պիր պիրի արգասընտան
տիւլմէքտէ տիրլէր: Պու հաթթա Փրանգ պիր
թագլա տահա տիւլիւպ պիր տօլար 36 Փրանգ

օլտուռ: Եանի հարպտան էվվէլ Փրանգ 4 պու-
շուգ ղրուշ ալթուռն փարա տէյէր իքէն շիմտի
30 փարայա տիւշմիւշ տիւր: Եանի Ֆրանսըզ-
լար էվվէլճէ պիր ղրուշա ալտըզլարը մալա շիմ
տի 7 ղրշ. վէրմէլի տիրլէր: Պունուն իւզէրինէ
մալիյէ նաղըրը Բաուլ փէրէ իսթիֆա էթմիւշ:
Ֆրանսատա հաթթա ըիվօլիւսիօն սէօզլէրի է-
տէնլէր տախի էքսիք տէյիւ տիր: Մալիյէճէ օ-
լան գըրիլլէր չօգ տէֆա պիր ինգիլապ մէյտանա
կէթիրիր: Ֆրանգը մուհաֆազա էթմէք իշիւն էլ
տէ պիր գուվվէթ եօգ տըր: Տէփիւթի ազալա-
րընտան պաղըլարը Ֆրանսըզ միւսթէմլէքէլ-
րինտէն պաղը ատալարը Մ. Ամէրիգայա սա-
թըպ պօրճտան գուրթուլմազ թէքլիֆ էտիյօր-
լար, լաքին Պրիան վէ էքսէրիյէթ պունա գար-
շը կէլմէքտէ տիր: Ֆրանսըզլար Լուիզիանա վի-
լայէթինի վէ շէմալընը իւշիւնճիւ Նափօլիօն
զէմանընտա Ամէրիգայա 80 միլիօն Փրանգա
սաթտըլար իտի: Հալա փէշիման տըրլար: Օ-
րատան չըգան փամուգ, շէքէր վէ թիւթիւն
կէօզլէրի էօնիւնտէ տիր: Միւսթէմլէքէ նաղը-
րը տէյօր քի, «Կէրէք միւսթէմլէքէ վէ կէրէք
մանտասընը ալտըղըմըգ էհալի Ֆրանսըզ թէպա
ալարը տըրլար վէ փարիզ էհալիսինին մալինի
սաթամատըղըմըգ կիպի օնլարը տա սաթամա-
յըգ»: Շիմտի սաթմազ իսթէնիլէն եէրլէր Մար-
թինիք ատասը, Սէնթ Փիէր վէ Միքէլէն ատա-
լարը վէ Կուստալուի ատալարը տըրլար քի Ա-
մէրիգա էթրաֆընտա տըրլար: Գօլօնիլէրէ օ-
լան մասրաֆ օրտու իլէ պէրապէր 265 միլիօն
Փրանգ իմիւշ, հալ պու քի հասըլաթ պունուն
օն գաթը իմիւշ: Սալթ շէմալի Աֆրիգա Փօսֆաթ
թիճարէթի պիւթիւն մասրաֆը գափատաճազ
գատար իմիւշ: Մաթէն միւշէլիֆի իսէ Ամէրի-
գա պօրճընըն գապուլ օլունմասընը վէ Ֆրան-
սա սէֆիրինին իմգասընա ըայէթ էթմէսինի
թալէպ էտիյօր:— Ֆրանգ վէ մալիյէ եիւզիւն-
տէն գապինէ 5 տէֆա տիւշտիւ, Պրիան թէք-
րար գապինէ թէշքիլ էտէր իսէ 12ինճի տէֆա-
սը օլաճազ տըր: Բէիս Տումէրկ եէնի գապինէ-
նին թէշքիլինի եինէ Պրիանա թէվտի էյլէտի:
Պրիան հէր հալտէ պիր միլլի գապինէ եափմազ
վէ հէփ Փըրգալարտան պուլունտուրմազ իսթէ-
յօր: Պու սէպէպտէն ըատիգալ վէ Սօսիալիսթ-
լէրին ըէիսի Հէրեօյա թէքլիֆ էյլէտի, լաքին օ
գապուլ էթմէտի, Փուէնգարէյէ տախի պիր
քիւրսիւ վէրմէք իսթէյօր էյէր գապուլ էտէր
իսէ:— Մարօգ մէսէլէսի իշիւն Սփանիա իլէ

Ֆրանսա արասընտա գօնֆէրանս պաշլամը
տըր: Էն կիւճ մէսէլէ Ապտիւլ Քէրիմէ նէ մու-
մէլէ օլունաճաղը տըր: Ֆրանսըզլար աֆլքեա-
նի տալմանմազ թարաֆտարը տըրլար, լաքին
Սփանիալըլար վէ Ֆրանսըզ մաթպուլաթընը
պիր գըսմը սըգը պիր մուհաքէմէտէն կէշմէ-
սինի իսթէյօրլար: Սփանիա էսիրլէրինէ էյլէ-
տիյի գուլմ վէ գըլմալ վէ իսքէնճէլէրին հիսա-
պը իլէ քիւլլիյէթլէ պէրապէր կէթիրտիյի սէր-
վէթին նէրէտէն օլտուղունուն թէֆթիշինի իս-
թէյօրլար: Ջիրա հիւքմիւ ալթընտա պուլունան
էհալինին սէրվէթինի դասպ էթմիւշ տէնիլիյօր:
— Յունիս 18տէ պիր թապուր Սէնէկալ աքէ-
րի Պէյրուլթա եօլլանըլմը տըր: Ֆրանսըզլար
տահա պէօյիւք գուվվէթ կէթիրիպ Սիւրիատա
սուլշը թէէմին էտէճէքլէր կէօրիւլիւյօր: Շամ-
տան պիւտիրիլտիլինէ կէօրէ Մայիս 8 պօմպար-
տըմանընտան պէրու Շամ ըահաթ իմիւշ: Մէյ
տան մահալլէսի թէսքին օլմուշ, օրա էհալիսի
վատ էյլէմիշլէր քի արթըգ իսթիլալ հարաքէ-
թինէ միւսատաէ էթմէյէճէքլէր տիր: Էթրաֆ
պաղշէլէրտէ պաղէն սիւհա աթըլըյօր իսէ տէ-
շէհ ըահաթ օլուպ թրամվալար իլէյօր էլէք-
թըրիք ըըգլարը եանըյօր իմիւշ: Սիւրիա գա-
պինէսի ըէիս Ահմէտ Նամի պէյին էմրնամէսի
իլէ տաղըլմը տըր. եէնի պիր գապինէ թէշքիլ
օլունաճազ տըր: Ճէմիյէթ ի Ագվամըն Մէն-
տէյթ գօմիթէսի հուզուրընտա Մ. տէ Ժիւվէնի
Սիւրիա ահվալը իւզէրինէ մալիւմաթ վէրմիւշ
վէ վէրիլին ըափօրթը հէյէթ գանաթպախշ
պուլմուշ տըր:

Ինկիլթէրրատա իշիլլէրին սայըսը կիւն
կիւնէ արթըյօր: Մայիս պիրտէ 1 միլիօն 100
պին իտի: Մայիս 31տէ 1,600,000 օլմուշ տըր:
Քէօմիւր ամէլէսի իլէ պէրապէր շիմտի 2,729,-
000 տիր:— Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի Բուսիա-
տան թէրք ի էշղալ էտէն ամէլէյէ փարա եօլ-
լանըլմասընա գարշը փրօթէսթօ էյլէմիւշ տիր:
Բուսլար իսէ պիզ եօլլամատըգ տէյու ինքեար
էտիյօրլար: Հինտիսթան նաղըրը Լօրտ Պըրքին-
հէտ պիր նուլթ իրատ էտիպ Բուսիատան 4 մի-
լիօն ինկ. լիրասը եօլլանըլտըղընը վէ ամէլէ
հիյէթի քեաթիպ Գուք թարաֆընտան գապուլ
օլունտուղունու պէյան էթմիւշ տիր:— Ինկիլ-
թէրրատա Մայիս ալընտա իրաճաթ 90 մի-
լիօն, իտիսալաթ 115 միլիօն ինկ. լիրասը օլ-
մուշ տըր: Մ. Պօլտուին 7 սաաթ եէրինէ 8
սաաթ իշ թէքլիֆ էտիյօր:— Մըսըրըն եէնի

պաշ վէքիլի մէպուսան աչըլտըղընտա Մըսըրըն ձէմիյէթ ի Ագվամա կիրմէք իշիւն միւրաճաաթ էտէճէյիւնի սէօյլէմիշ տիր: Չաղլուլ փաշա մէպուսանա ըէիս ինթիխապ օլունմուշ տըր:

Լէհիսքանտա ձէն. Փիլսոստսքի հարպիյէ նաղըրը վէ պիւթիւն օրտուլարըն գօմանտանը թային օլունմուշ տըր, չու հալտէ պիւթիւն գուվլէթ էլինտէ օլաճադ տըր վէ քէնտիսի տամա գօմանտան օլաճադ տըր:

Իքալիա մէպուսան ազալարընտան Գասսիք նէլի իսմինտէ Մաքսիմալիսթ Ֆըրգասը ազասը քէնտի Ֆըրգասընտան թարտ օլունտուղու իշիւն փարլամէնթտէն տախի իսթիֆա էյլէմիշ տիր: Միւմաիլէյս տէմիշ տիր քի Մուսօլինիյէ գաստ օլունմասընը մէն էյլէտիյի իշիւն թարտ օլունմուշ տըր: Պու եօլ իլէ պիւթիւն Ֆըրգա չիւպէն ալթընա տիւշիւյօրլար, Մուսօլինի ալէյինէ պէօյիւք պիր սուրի գաստ թէշըիւթը վար զանն օլունույօր:

Թէրֆ ի քէսլիհաթ իշիւն հաղըրըք հալին տէ միւզաքէրէ էտէն հիյէթ ինկիլթէրրանըն թէքիլթիին եանի պահրիյէճէ թէքը ի թէսլիհաթըն պէրրի վէ հավայի մէսէլէտէն այրըլմասընը ըէտտ էթմիշ տիրլէր: Ամէրիգա տախի ինկիլթէրրայա գուվլէթ վէրիյօր: Ֆրանսա վէ իթալիա մուխալիֆ տիրլէր: Պրազիլիա վէ Սփանիա ձէմիյէթտէն իսթիֆա էյլէտիլէր չիւնքի իճրա մէճլիսինտէ քէնտիլէրէ տախի տաիմի պիր քիւրսիւ վէրիլմէտի: Սեպտեմբերէ գատար պոււլարը գանտըրըպ եէնի եէնի ինթիխապ իլէ տաիմի օթուրաճաղարընը թէէմին էտէրէք իշիւն իշինտէն չըգմադ տիւշիւնիլիլյօր: Ձէնուպի Ամէրիգա հիւքիւմէթլէրի Պրազիլիանըն պուհարաքէթիին թաստըք էտիյօրլար: Պրազիլիա էհալիսի 36 միլիօնա եէթիշիյօր վէ քէնտի քէնտիին իքինճի տէրէճէտէ կէօրմէք իսթէմէյօր:

Եռնամիսքանտա փանկալօս Մաքէտօնիայա վէ թէսալիայա մահալլի մուխթարիյէթ վէր միշ տիր: Օնլար մահալլի փարլամէնթ սէշէճէքլէր վէ 4 սէնէ տէվամ էտէճէք տիր:

Ֆրանսըք զազէթալարը եաղըյօր քի թիւրլէր Չանազգալէ Պօղաղընը թահքիմ էտիյօրլար պու իսէ Լօղան ահտնամէսինէ մուխալիֆ տիր: Թիւրքլէր թալէպ էյլէմիշլէր քի Պօղաղլարտան կէչէն հարպ կէմիլէրինին վիւսաթը վէ թօնօսը իսպէր վէրիլմէլի վէ էնգարէյէ պիւտիլիմէլի տիր: Էվրօփա հիւքիւմէթլէրի պու ահվալա գարըն միւզաքէրէտէ իմիշլէր: Խարիճիյէ նա-

ղըրը տէյօր քի թիւրքիտա Պօլէվիլիյէ մէյտան եօք տըր վէ Րուսլար փարա սարֆ էթմէյօրլար: Եըլտըք Քէօշքի էվրօփալը պիր գոււմ փանիայա վէրիլմիշ տիր քի Մօնթէ Գարլօ կիպի պէօյիւք պիր գոււմարխանէյէ թահվիլ օլունաճադ տըր: Լօղան ահտնամէսի հալա Ամէրիգա Գօնկրէսինէ կէթիլիլմէմիշ տիր: Պունուն սէպլէպի օնուն լէհինէ եէթէր գատար ըէյ օլմատըղը զանն օլունույօր: Թիւրքիտաքի էմվալը մէթրուքէ մէսէլէսինի ձէմիյէթ ի Ագվամա թադիպ էթմէք իւզրէ Փարիզտէ պիր հիյէթ թէշքիլ օլունմուշ իտի: Պու հիյէթ սապըք Սթանպօլ Րուս սէֆարէթիին թէրճիւմանը Մանտէլլթայմը վէքիլ թային էթմիշ տիր: Կէլէճէք իճթիւմտա մէսէլէ մէյտանա կէլէճէք տիր: Թիւրքիա՝ Իրազտաքի եաղտան քէնտինէ տիւշէն եիւզտէ 10 հիսսէյի 2 պուշուք միլիօն տօլար պէտէլինէ Իրաք հիւքիւմէթիին սաթմըշ տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Շէմալի Գաֆգասիտա Գուպան էյալէթիին Գարեադ Կիւթի հէվալիսինտէ Հայկական մուխթար պիր վիւլայէթ թէշքիլ օլունմուշ տըր: Պուրատա 100 պին Հայ օլուպ 5000 միւր. քիւլմէթրօ պիր եէր տիր: Պաշլըճա օրմանլարտան իպարէթ օլուպ օրմանլարտան իսթիֆատէ Դթմէքտէ վէ թիւթիւն զըրաաթընա չալըլմադտա տըրլար: Շմէնտըֆէրլէր տախի էօյլէ պիր սըրալանաճադ տըր քի հէր պիր քէօյ իսթիֆատէ էյլէսին: Պու սէնէ Հայաստանտա 20,000 տեսիաթին եէր փամուք էքիլիյօր: Պու էվլէլէքիին եարըսը գատար իմիշ: Կէչէն 4 սէնէտէ Հայաստան փամուք զըրաաթընտան 9 միլիօն Րուպլի ալմըշ տըր: Րուսանիա փարլամէնթիին Գալուստ Ասատուրով իսմինտէ պիր Հայ նամզէտ իմիշ: Չաթէն էվլէլէճէ Չէթատա Ալպատա պէլէտիյէ ըէիսի իմիշ: Ֆրանսատա Նիսէ եաղըն պիր եէրտէ 42 Փամիլիա եէր սաթուն ալըպ էվլէր եափըյօրլար: Պուրասը Սիթէ Արմէնիա (Հայ չէհրի) թէսմիյէ օլունմուշ: Օրատաքիլէր Րահաթ իմիշլէր: Սթանպօլտա Ժամանակ զազէթասընըն սահիպի Սարգիս Գօչունեան վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Հայաստանտա Ֆրանսա, Պէլճիգա, Ինկիլթէրրա Հայլարըն նամընա պիր մէրքէզ պուլունտուղու կիպի Եուան Հայլարըն նամընա տախի պիր մէրքէզ օլաճադ տըր: Պուլղարիսթանտա Շումէնտէ

սաքին օլան իբի էրմէնիւէր զայթ զարիֆ ի-
փէք իշի եափտըզլարը իշիւն ալթուն մէտալիա
ալմըշլար տըր:— Եունանիսթանտա 35 եաշընա
գատար ասքէր ալընտըղընտան պիր չօգ Հայլար
տախի տէրտէսթ օլունուպ գըշլայա կէօթիւ-
րիւմիւշ տիր: Եունան թէպաասը օլմայան կէ-
րի պրազըլըյօր իմիշ:— Ս. Կաթողիկոս Մըսըր
տա Մեղգոնեան էֆէնտիյէ պիր օրհնութիւն
կոնգակը եօլլամըշ տըր:— Հ. Բարեգործակա-
նըն թէէսիսիտէն շիմտիյէ գատար 379,000
Մըսըր լիրասը սարֆ էթմիշ տիր: Պու մէպլա-
ղըն 200 պինի որբլարա, 22 պինի մէքթէպլէրէ
106 պինի գազա գէտէ վէ միւհթաճ օլանլարա
51 պինի Հայաստանըն իմարընա սարֆ օլուն-
մուշ տըր: Բարեգործականըն 1925 սէնէսի հա-
սըլաթը 57,646 Մըսըր լիրասը օլմուշ, պունու
12,000 լիրասը Հայաստանա թախսիս օլուն-
մուշ, իմար գաղթական նաղլի վէ սաիրէ իշիւն:
— Հաճընը Արտաշէս Թէրգեան վէ Ալպիսթան-
ըն Տ. Մակարեան Ալամանիատան էլէքթրիք միւ
հէնտիսիյի տիպլամասը ալմըշ օլունու Երեւանա
կիտիյօրլար:— Մըսըր հիւքիմէթի օրատա օ-
լան Հայլարա եա թէպաա օլմադ եախօտ 6 ալ
զարֆընտա մէմլէքէթի թէրք էթմէքլիյի թէք-
լիֆ էտիյօր:— Մըսըր առաջնորդը Թորգոմ ե-
պիսկոպոս Նարեկի աշխարհարար հայճայա
թէրճէմէ էյլէմիշ տիր:— Տիթրոյթ Քիլիսէսի-
նին չօպանը Վեր. Ռշտունի սօն խասթալըղըն-
տան էփէյի իֆագաթ քէսպ էթմիշ օլարադ խըտ
մէթինէ տէվամ էյլէմէքտէ տիր:— Պօսթօնըն
Կիլիկիա քիլիսէսիտէ երգիչ խումբա սէնէլէր-
տէն պէրու մուվաֆֆագիյէթլէ տէլալէթ էյլէ-
յէն Պրն. Նեւտոն Յարութիւնեան, Լօս Անկէ-
լէստէ Օր. Մէրսիտէս Նազարեան իլէ էվլէնմիշ
տիր:— Վեր. Կէօյալայճեան վէ գէվճէսի Ա-
մէրիգայա կէլմէք իւզրէ եօլա չըզմըշ օլունու
պիր գաշ կիւն Հալէպտէ գալարադ օրտաքի ճէ-
մաաթլարը թէսէլլի վէ թէշվիդ էյլէմիշ տիր:—
Հալէպտէ Մարուֆ էրմէնի տօգթօրլարտան
Տօգ. Ֆ. Յովնանեանըն գէվճէսի Րօզա 35 եա-
շընտա օլարադ գալպ խասթալըղընտան վէֆաթ
էյլէմիշ տիր:— Վեր. Սիսակ Ս. Մանուկեան պիր
միւտտէթ իշիւն Պէյրութըն քէմփ քիլիսէսիտէ
վազ էյլէյէճէք տիր:

ՔիթԱՊ Ը ՄՈՒԳԱՏՏԷՍՏԷՆ

Էգպէր Էտեմէֆ Գըքալար

Հէլէն Կուլտ Շէփըրտ Քիթապ Ը Մուգատ-
տէստէն պազը սէշմէ գըթալարը թօփլայըպ,
անլէրի պազը Էվրօփա լիսանլարընտա օլտուղու
կիպի էրմէնիճէտէ վէ էրմէնի հուրուֆաթլա
թիւրքճէտէ տախի տէօրտէր սահիֆէտէն ի-
պարէթ ալթը քերքիլէր հալընտա նէշը էթ-
տիրմիշ օլունու անլէրին էհալիմիդ արասընտա
թէվզի էտիլմէսինի արզու էտէր: Պու քերքիլ-
լէրին իւք գըթալարը աթիտէքիլէր տիր:—
1. Օն թէնպիւհլէր, 2. Րապպ Չօպանըմ տըր.
3. Ալլահըն ճէլալը վէ ատէմին իղգէթի. 4. Մէ-
սիհին էլէմլէրի վէ էօլիւմիւնէ տախի վէյլամ-
պէրլիք, 5. Կիւնահտան խէլաս էտէն, 6. Միւ-
պարէքլէր:

Ֆիյաթը պիրէր սէնթ վէ 100իւ 75 սէնթ
տիր:

Քէնտիլէր ալմադ եախօտ պաշգալարա թէվ
զի էթմէք իսթէյէնլէր աթիտէքի էտրէսէ միւ-
րաճաաթ էտէպիլիլէր:—

AMERICAN TRACT SOCIETY

7 West 45th Street,

New York, N. Y.

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ.—

Ամերիգատա Հայ Աւետարանականլարըն

Միւսքապիլի Բ.

Րահիւմանըն Սէնէվի Հիսապը

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Եղիա Մարգարէնին Էօմրիւնտէն Տէրպէր

Տէր Ներսէս Քէշի. ԹԱՎՈՒԳՃԵԱՆ

Պիր Գըզ Միւպէշշիր

ՐԱՀՆԻԻՄԱՆԸՆ ՄԻԻՍԱՊԱԳԱՍԸ.—

Նիշիւն Միլլէթիմիդ Հէր Սէնէ վարդանանց

Տօնունը քուքար Պ. Պ. ԱճէՄԵԱՆ

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ.—

Ֆիրէնկի վէ Թէվէրրիւ ՏՕԳ. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Շարգի Միուքիւնըն նըպ Յոքիլեանը

Վեր. ԵՐՈՒԱՆԻ ՀԱՏԻՏԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻ.—

Իւմիւմի Հարպտա Տիւնեանըն Զայաթը

ՄԷՔԹՈՒՊԼԱՐ.—

Տէրկուքիտէն

Լօս Անկէլէստէն

ԻԼԼԷԹԼԷՐԷ ԳԱՐՇԸ ՀԱՐՊ

ՄԻՅԱՍԻ ԽԱՊԷՐԼԷՐ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԷՐԼԷՐ